

festa major 2005

Calaix

DE
SOS
MISCEL·LANIA

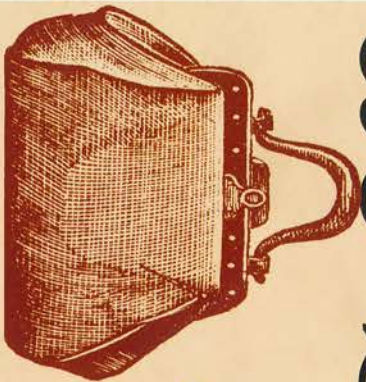
INUTIL

de Sant

JOAN

DE LES

ABADESSES

Salutació

Estimar la pròpia identitat o el que som passa, indefugiblement, per conèixer-la. El monogràfic que s'edita per la Festa Major de Sant Joan de les Abadesses contribueix a estudiar, conèixer i divulgar la particular història de la vila, esdeveniments concrets o fets socials que han marcat la seva evolució. El treball que teniu a les mans, elaborat pels senyors Marcel i Guifré Miquel, segueix sumant en aquesta mateixa línia. Facilita dades i aspectes curiosos que formen part de la nostra història. Segurament ells mateixos, en un bany de modestia, parlen de dades (in)útils de la història local. L'esforç que suposa recollir i seleccionar de diferents fonts aquesta informació és enorme. Quan la llegiu us farà somriure o reflexionar. Crec que és extraordinari haver recollit per exemple què ha anat passant cada 8 de gener de diversos anys, el nombre de graons de les escales de Sant Joan, la lectura de La Vaca Cega en esperanto, la creació del medaller dels compositors més programats per les sardanes de la Festa Major o quins altres països tenen àligues a les seves banderes... Segurament no és necessari saber-ho però sí que ens segueix forjant com a "poble" que s'estima allò que és seu i ho respecta.

Per altra banda, em permeto de recordar des d'aquesta tribuna el que escrivia just ara fa un any en el pròleg del monogràfic dels 75 anys de l'edifici de l'escola Mestre Andreu, i que us transcribo a continuació: "Per cert, aprofito i faig punt i apart gràfic però no de contingut. L'assoliment de l'ensenyament secundari a la vila és i ha de ser una prioritat, amb la qual treballarem per aconseguir la fita. Per aconseguir que els nens i nenes, en una fase molt important per assumir determinats valors, amistats i comportaments, dels 12 als 16 anys, ho puguin fer allà on ho haurien d'haver fet des del principi: a Sant Joan de les Abadesses. Aquesta és una prioritat meua i de tots els onze regidors i regidores de l'Ajuntament." Estem gratament satisfets que a partir d'aquesta Festa Major, en concret el dia 14 de setembre de 2005, les nenes i els nens de Sant Joan puguin educar-se a la vila i aprendre a estimar, de forma més propera, totes aquestes dades que apareixen en aquest exquisit monogràfic.

Vull expressament recordar, en aquestes dates, totes les persones que, per la reestructuració econòmica que està patint el sector tèxtil a la nostra vila i al conjunt

A. Sant Joan.
¡Quina calor i
quina sol!

Il·lustració: Joaquim Riera (juny de 1924)

país, han perdut o perilla el seu lloc de treball. Ha de ser una responsabilitat de l'Ajuntament buscar alternatives perquè la iniciativa privada pugui invertir creant ocupació i riquesa al municipi. Des de fa temps, aquest és un aspecte cabdal que costa d'enfilar però que tenim com a màxima prioritat.

De tot cor, per als vilatans, amics i visitants, una Festa Major plena d'alegria, felicitat, salut i llibertat.

L'alcalde,
Carles Bassaganya i Serra

Comparativa de rutes Sant Joan - Palais-sur-Vienne

	via Puigcerdà/Toulouse	via Figueres/Perpinyà
Quilometratge total	534 Km	614 Km
Durada estimada	5h 55m	5h 54m
Quilòmetres per autopista	379 Km	539 Km
Cost en peatges	23,2 euros	31,6 euros
Radar fixe	A20 Km.281 prop de Noailles	A20 Km.281 prop de Noailles

Font: www.viamichelin.com

L'ordre de l'acte principal de l'homenatge al Comte Guifré el Pelós

1 D'AGOST DE 1982/6 DE LA TARDA/ESGLÉSIA DEL MONESTIR

ENTRADA DE LES DESPULLES PER LA PORTA DELS CANONGES

El cor entona un salm

Paraules de recepció de Mons. Ramon Masnou, bisbe de Vic

PREGÀRIES

Cerimònia simbòlica d'homenatge de la gent de la vall, lectura d'un text i col·locació de la corona simbòlica

INTERMEDI MUSICAL

Los set gotxs recomptarem (llibre vermell de Montserrat)

Bitayna Diridanya (anònima, s. XVII)

La Balanguera (Joan Alcover, música d'Amadeu Vives)

Parlament de mn. Anton Martí, arxiprest i copresident de la comissió organitzadora

Parlament de l'Hble. senyor Miquel Coll i Alentorn,

Lectura del missatge del M. Hble. President del a Generalitat sr. Jordi Pujol

Exaltació de la bandera catalana. Música: El cant de la Senyera.

Font: Textos de l'Homenatge al comte Guifré.

L'11 de setembre i la Festa Major fins el 2050

La Festa Major és variable en el calendari, ja que se celebra el segon diumenge de setembre i el dilluns i dimarts següents. Això provoca que la festa de l'Onze de Setembre s'escaigui abans, durant o després de la festa.

DIA	ANYS
Dijous abans de la Festa	2008, 2014, 2025, 2031, 2036, 2042
Divendres abans de la Festa	2009, 2015, 2020, 2026, 2037, 2043, 2048
Dissabte abans de la Festa	2010, 2021, 2027, 2032, 2038, 2049
Diumenge de Festa	2005, 2011, 2016, 2019, 2022, 2033, 2039, 2044, 2050
Dilluns de Festa	2006, 2017, 2023, 2028, 2034, 2045
Dimarts de Festa	2007, 2012, 2018, 2029, 2035, 2040, 2046
Dimecres després de la Festa	2013, 2024, 2030, 2041, 2047

- Dia mínim de en què es pot escaure el diumenge de festa major: 8 de setembre
- Dia màxim en què es pot escaure el diumenge festa major: 14 de setembre

Font: elaboració pròpia

Camp semàntic de mots bèl·lics de l'himne mexicà

NOMS: grito, guerra, acero, bridón, rugir (del cañón), enemigo, soldado, combates, metralla, muerte, gloria, hazañas, sangre, contienda, guerrero, espada, armas, blasones, pendones, cañones, héroes, lid, hueste, enseñas, triunfo, adalid, tregua (sin), metralla, tumba, fosa, valor, sepulcro, victoria, honor, bandera, enseñas, patria, lauros, caudillo, campos (de honor), laureles

ADJECTIUS: guerrera, terrible, sangrientos, ardiente, inermes (los hijos de la patria), horrisonos (cañones), bélico, bravos, sangrienta

VERBS: derramar (sangre) empapar (en olas de sangre), regar (con sangre tus campiñas), estampar (sobre sangre su pie), convocar (a lidiar), insultar (tu nombre sagrado), profanar, arrosstrar (la metralla), manchar (los blasones), tronar (los cañones horrisonos), doblregar (bajo su yugo el cuello), derrumbar (sus templos, palacios y torres), sucumbir (en las aras de la patria), exhalar (su aliento), conquistar, lidiar, defender.

Els trifinis de Sant Joan de les Abadesses

Trifini: mot provinent del llatí *trifinium*, significa el punt on conflueixen tres fronteres, polítiques o administratives. Com que el municipi Sant Joan termeneja amb set municipis veïns, té 7 trifinis. Actualment s'està duent a terme la nova delimitació, amb els nous mitjans tècnics de localització per satèl·lit, de la qual ja s'han completat els trams corresponents a Riudaura i a la Vall de Bianya, i s'està en procés en el cas de Camprodon i Sant Pau. La resta de localitzacions corresponen a les actes de delimitació de 1928 i actes addicionals de 1966 i 1975 provocades per l'annexió dels municipis de Freixenet i la Parròquia de Ripolla Camprodon i Ripoll, respectivament.

1.- SANT JOAN/OGASSA/RIPOLL: Intersecció de les aigües corrents dels recs de Ribamala i Vedellar, en el lloc que s'anomena Les Puntetes (acta de 1928).

2.- SANT JOAN / CAMPRODON/ OGASSA : Pedra nativa de forma irregular, les dimensions de la qual en la part visible són 90x75x50 cm. que forma part d'una arista de roca viva que puja al Serrat de Bonaguia. Es troba a uns 200 m. del sudoest del cim d'aquest serrat i en el punt d'intersecció dels terrenys de Cal Noi, Fogonella i El Beví (acta de 1928).

3.- SANT JOAN/ SANT PAU DE SEGÚRIES/ CAMPRODON: Intersecció de les aigües corrents del torrent Quatrecazes i de la vessant que passa per la deu anomenada Les Tres Fonts o Font Negra, intersecció que es verifica a uns 8 m. a l'est d'aquesta font (acta de 1928).

4.- SANT JOAN/LA VALL DE BIANYA/SANT PAU DE SEGÚRIES: Fita situada al capdamunt del turó del Bac de les Tres Fonts. Hi ha dues fites de pedra, disposades l'una perpendicularment de l'altra, i ambdues en forma de paral·lelepípede recte, de 13x15 cm. de

costat a la base i 28 cm. d'alçada, la situada en direcció nord-sud, i que té gravada la inscripció S.S.V., en una de les seves cares, i de 35x15 cm. de costat a la base i 25 cm. d'alçada, la situada en direcció est-oest, i que té gravades les inscripcions S.P., Ri S.J. a les diferents cares. Coordenades UTM: X 446568.357 Y: 4677357.911 (DOGC 3/3/04).

5.- SANT JOAN/RIDAURA/LA VALL DE BIANYA: Fita situada en el punt d'intersecció dels eixos de les aigües corrents de la riera de Santa Llúcia de Puigmal i del torrent de les Empares. UTM: X:447880.82 Y: 4674038.7 (DOGC 17/2/2004 i 3/3/2004)

6.- SANT JOAN/VALLFOGONA/RIDAURA: Fita situada al Coll de Santigosa, en el marge sudoest de la carretera GI-521, i a tocar d'una torre elèctrica i d'un camí de veïns. UTM: X:444983.711 Y:4673605.773 (DOGC 17/2/2004)

7.- SANT JOAN / RIPOLL / VALLFOGONA: Fita núm. 20, situada en el punt d'intersecció dels eixos de les aigües corrents del torrent del Semala i el torrent de les Pinoses (acta de 1928).

Efemèrides santjoanines: el 8 de gener

8 de gener de 1319: mor Ramon de Cornellà, abat del monestir de Sant Joan, a qui al principi del seu mandat la vila se li havia revoltat. La seva làpida sepulcral es troba al costat de la porta de Sant Mateu del monestir.

8 de gener de 1353: L'abat de Sant Joan prohibeix, a públic pregó, jugar a daus i a qualsevol altre joc, llevat dels escacs, sota pena de 10 sous.

8 de gener de 1824: Neix a San Luís Potosí (Mèxic) Francisco González Bocanegra, autor del poema "Dios y libertad", que el santjoaní Jaume Nunó musicaria i que es convertiria en l'himne de Mèxic.

8 de gener de 1887: Al Palau de l'Abadia s'hi allotgen dues companyies del Regiment d'Aragó.

8 de gener de 1888: A les 9 del matí es declara un incendi al Centre Catòlic, al pis de can Rol.

8 de gener de 1900: S'estrena al Teatre Romea de Barcelona el drama "El comte Arnau" de Frederic Soler "Pitarra"

8 de gener de 1901: Mor el bisbe Josep Morgades,

que havia anunciat la seva intenció de crear una secció del Museu Episcopal de Vic a Sant Joan amb les peces que hi havien estat dipositades. Està enterrat al monestir de Ripoll.

8 de gener de 1952: En aquella data no va passar res d'especial. Va fer sol i molt de fred.

8 de gener de 1984: l'Abadessenc guanya el Centelles per 5-1 i escala posicions, cosa que el portaria, a final de temporada, a l'ascens a Primera Regional.

Font: «Efemèrides santjoanines» de Mn. Lluís Otzet, Dietaris Blanxart (AB-AMSJA) i "La Vanguardia" del 9 de gener dels anys respectius

Èquids mítics de Sant Joan

ELCAVALL DEL COMTE ARNAU

En flames i voltant eternament.

L'EUGA DE LA PLAÇA

Com més hi pujaven al damunt més granes feia.

LAMULA D'ENPEROTS

Era tan prima que no podia ni caminar. Ramon Serrat va dedicar una sardana.

EL BURRO BLANC

Es diu que apareix la nit de Sant Joan pels volts del Molí Petit i la font d'en Roca.

LAMULA DE LA SOLEDAT

La mula de can Ramon de la Pera.

SEN SHAMORT L'ASE

L'ase de la cançó d'Els Pastorets.

Per què als santjoanins ens diuen "orelluts"?

Aquest motiu té l'origen ens aquests fets, narrats a "El Pirineu Català", de Ripoll:

"Avuy hi ha hagut una grossa alarma en aquesta vila [Sant Joan] per haberse corregut la notícia que s'estaba cremant la fàbrica dita "El Pagés". Tot seguit s'ha posat en moviment el vehinat per organitzar els serveys d'estinció, però sortosament, no han sigut necessaris, perquè no hi havia tal sinistre. Lo ocorregut no es altra cosa que algú ha confós ab un incendi el reflexe produït per la posta de sol en els cristalls de la fàbrica. Lo succehit es la segona edició de lo del any passat ab la sola diferencia de que era la casa del "Cubilà" lo que apareixia a n'els Santjoanins que crema y en lloch de ser el sol era la lluna la que reflexava els seus raigs".

Font: "El Pirineu Català", 31 de gener de 1914.

"Bressol" (amb acords de guitarra)

mi m
Tinc un bressol de muntanyes
i una jaça de verdors,
Re M mi m

carícies d'aire que amaren
Re M mi m
d'aromes, ànima i cor.

mi m
Tinc assossegades obagues
i esplendorosos soleis,
Re M mi m

tinc murmuris i cantades
Re M mi m
d'aigua, pollancre i ocells.

Re M mi m
I tinc el cim del Taga,
Re M mi m
company fidel del cel,
Do M la m

suau horitzó que dóna
mi m
vida, calor i arrels.

la m mi m Re M
I aquesta terra estimada entre d'altres
mi m
té aquests noms:

Sol M mi m Sol M
Taga, Sant Amand, Puig Estela,

mi m Sol M mi m
Coll de Jou, Ogassa, la Portella,
Sol M mi m Sol M
la Gran Jaça, Sant Joan, Sant Joan

Tinc tradicions refermades
per entranyables records,
tinc en el cor aferrada
terra viscuda amb amor.

Tinc emotives trobades,
fonts de sincera escalfor,
tinc, perquè Déu m'ho donava,
pàtria dins d'un bell entorn.

I tinc el cim del Taga
llaurat de sol i estels,
portal d'un món que esclata
d'aire, colors i anhels

I aquesta terra estimada entre d'altres
té aquests noms:

Taga, Sant Amand, Puig Estela,
Coll de Jou, Ogassa, la Portella,
la Gran Jaça, Sant Joan, Sant Joan.
mi m Re M Sol M mi m Sol M

Sant Joan, Sant Joan

Autor: Josep M. Freixa

Falsa alarma d'OVNI

Des d'aproximadament les deu de la nit i per espai d'una hora, el 12 de juny de 1974 va aparèixer un estrany núvol extremadament lluminós entre els cims de Sant Amand i el Taga. La gent sortia al carrer per veure-ho i s'especulava amb un possible OVNI, tema que en aquells moments estava molt de moda. El fenomen fou vist a gran part del sud de França i el nord de la península. Més tard se sabia que es tractava d'una prova del míssil balístic francès M20, amb capçal termonuclear, llançat des del "Centre

d'Essais des Landes" a Biscarrosse, a tocar de l'Atlàntic, que mesurava 5,70m. i pesava 850 kg. Explotà a 50 Km. d'altura, la qual cosa explica que fos visible des de la nostra vila, encara que aquí les muntanyes tapaven la llarga cua en espiral que s'observà, per exemple, des de Barcelona.

Font: Patrice Seray: « Le phénomène lumineux du 12 juin 1974 ». Recurs electrònic; La Vanguardia 13/6/1974

Els gegants de Sant Joan

Nom: Gentil i Isaura

Representen: dos prínceps toscans

Pes i alçada: Gentil 72Kg, 405cm. Isaura 68Kg, 398cm

Materials: cartró-pedra, canya i fusta

Complements: Gentil : medalla de la vila i pergamí. Isaura: una rosa

Escultor: Francesc Fajula i Pellicer

Estrena: 11 de setembre de 1980

Padrins: Guifré i Guineguilda (gegants de Ripoll) i el Rei Moro de Mallorca i la Pubilla de Puigbacó (gegants de Torelló), que havien estat apadrinats pels antics gegants de Sant Joan.

Algunes dades del Pont Vell

Data de voladura: 8 de febrer de 1939

Arquitectes de la restauració: Francisco Pons Sorella i Rafael Mérida Poch

Empresa constructora: Manuel Tricás Comps

Inauguració del pont reconstruït: 4 de juliol de 1976 a les 12:00h.

Origen de la pedra emprada en la restauració: pedres de la Vall de Bianya

Sobrecàrrega màxima: 1.000kg/m²

Dades de l'arc central:

Trams de la cindra: 16

Tancament de l'arc: 20 de juny 1975 a les 11:20h.

Retirada de la cindra: 2 d'octubre de 1975

Llum: 33 metres

Fletxa: 17 metres

Mesura de les dovelles: 100x32x57cm

S'ha escrit que és pont medieval amb més llum de la península. Això no és cert ja que, pel cap baix, és superat pels ponts del Diable de Martorell i el d'Ourense.

Font: programa de la inauguració del Pont Vell reconstruït (1976) i expedient municipal (AHMSJA)

Estats membres de l'ONU que, com Sant Joan, tenen una àliga a la bandera

Albània

Bolívia

Equador

Egipte

Mèxic

Moldàvia

Zàmbia

OBJECTES DEL 55^{TM} MISTERI

Il·lustració de Joaquim Renart (1918).

Els fills de Jaume Nunó

Jaume Nunó, autor del himne mexicà, va tenir 4 fills:

DOLORES NUNÓ. Nascuda l'any 1852 en algun lloc de l'Estat espanyol. Devia ser fruit d'un primer matrimoni (1848) amb la vídua de Talo. El 1880 era soltera, vivia amb el seu pare a Rochester (Nova York) i exercia de professora de música.

Després de sortir de Mèxic i d'una breu estada a l'Havana, Jaume Nunó s'establí als Estats Units. Del seu matrimoni amb Kate Caelia Remington (la seva alumna predilecta, nascuda a Michigan el 1854) varen néixer tres fills:

JAMES FRANCIS NUNÓ. Nascut l'1 de maig de 1874. Es va casar amb Gertrude S. Brown. Va participar com a voluntari amb l'exèrcit americà a la guerra de Cuba contra Espanya (1898) i a la 1ª Guerra Mundial. L'any 1942 encara vivia, ja que va participar a la cerimònia de trasllat de les despulles del seu pare al panteó d'homes il·lustres de Mèxic.

CECELIA MADELAINE NUNÓ. Nascuda l'1 de gener de 1877, va morir el 17 de setembre de 1880.

CHRISTINE MERCEDES NUNÓ. Nascuda l'11 d'agost de 1881.

Font: www.genealogy.com, www.ancestry.com, www.rootsweb.com i Cid Mulet, Juan: México en un himno. México, D.F.: B. Costa-Amic editor, 1954.

Dades de la pagesia (1999)

Nombre de vehicles agrícoles

Tractors (de rodes o cadenes)	46
Motocultors, motosegadores i similars	30
Recol·lectores de cereals	0
Altres recol·lectores	1

Terrenys agrícoles i forestals

Total: 3.240ha.

Terrenys conreats:	194ha
Pastures permanents:	1181ha
Espècies arbòries forestals:	1435ha
Altres terres no forestals:	430ha

Caps de bestiar

Bovins	1592
Ovins	169
Caprins	22
Porcins:	1581
Equins	41
Aus	28
Conilles mares	3

Font: Instituto Nacional de Estadística. Cens agrícola 1999.

Edificis per nombre de plantes

Any 1910

Total edificis del municipi:
530

plantes	% total edificis
1 planta	13,96%
2 plantes	31,69%
3 o + plantes	54,33%

Any 1930

Total edificis del municipi:
602

plantes	% total edificis
1 planta	13,62%
2 plantes	35,38%
3 plantes	42,02%
4 plantes	8,13%
5 plantes	0,83%

Any 2001

Total edificis del municipi:
734

plantes	% total edificis
1 planta	15,4%
2 plantes	37,3%
3 plantes	29,7%
4 plantes	12,0%
5 plantes	4,0%
6 plantes	1,5%
7 plantes	0,1%
8 o + plantes	0%

Font: Institut d'Estadística de Catalunya i Instituto Nacional de Estadística; Dirección General del Instituto Geográfico y Estadístico: Nomenclátor de las ciudades, villas y lugares, aldeas... Madrid: Imprenta del G.E., 1916 i 1933

La vaca cega, traduïda a l'esperanto

L'esperanto és una llengua artificial creada pel doctor Zamenhof (1859-1917) que intentava combinar diversos grups lingüístics amb l'objectiu de convertir-se en una llengua internacional de fàcil ús i aprenentatge. A Catalunya hi hagué un important moviment esperantista.

LA BLINDA BOVINO

LA VACA CEGA

Joan Maragall

Traducció de Vicenç Inglada Ors

Senvole per la kap' ektusegante
je unu kaj alia trunk', sencele,
iradas sur voj' al trinkoloko
bovino, kiu venas tute sola.
Si blinda estas. Pastistet' per frapo
de ston' al si tro lerte surjetita
okulon unu sian difektigis,
l'alian membraneto nubekovras:
jen blinda estas la bovin'. Si venas
al font' por trinki, kiel si kutimis;
sed ne kun firma la sinten' tiama,
ne kun kolegoj siaj, ne, tutsola
alpasas si. Fratinoj siaj dume
ce krutegrokoj, sur plataltaĵoj,
en la silent' herbeja, ce fakvbordoj,
sonigas pendintilon, fresan herbon
mangante laŭ plezuro... Si jam falus...
L'akvuĵon akreterandan ektusegas
si per la bus' kaj honte sin retiras.
Seds sirevenas, sian kapon metas
en l'akvon kaj eltrinkas malrapide.
Si trinkas sen soifo, nur malmulte.
Kun granda tragedia gesto, poste
si levas al ciel', egan, la kapon
komhavan: sursenvivaj la pupiloj
sipalpebrumaskaj denove venas,
je lumo orfa sub brulanta suno,
malfirme sur la voj' neforgesebla,
malvigle balancante la longvoston.
Topant de cap en una i altra soca,
avançant d'esma pel camí de faigua,

se'n ve la vaca tota sola. És cega.
D'un cop de roc llançat amb massa traça,
el vailet va buidar-li un ull, i en faltre
se li ha posat un tel: la vaca és cega.
Ve a abeurar-se a la font com ans sola,
mes no amb el ferm posat d'altres vegades
ni amb ses companyes, no: ve tota sola.
Ses companyes, pels cingles, per les comes,
pel silenci dels prats i en la ribera,
fan dringar l'esquellot, mentres pasturen
l'herba fresca a faltar... Ella cauria.
Topa de morro en l'esmolada pica
i recula afrontada... Però torna,
i baixa el cap a faigua i beu calmosa.
Beu poc, sens gaire set. Després aixeca
al cel, enorme, l'empanyada testa
amb un gran gesto tràgic; papelleja
damunt les mortes nines, i se'n torna
orfe de llum sota del sol que crema,
vacil·lant pels camins inoblidables,

DADES DEL POEMA:

Autor: Joan Maragall i Gorina **Composició:** agost de 1893 **Publicació:** al recull "Poesies", 1895 **Poetes que han glossat aquesta poesia:** Pere Quart («La vaca de la mala lle»), Sebastià Alzamora («Mula Morta», XIV) **Lloc d'inspiració:** Font del Covilar **Nom del vailet:** Joan Pujol Bogodà (à. Janot de can Pau Llebre). Va néixer el 2 de gener de 1884 i morí el 8 de març de 1952. Tingué un enterrament de 2ª Classe. El dia que va passar l'incident que immortalitzà Maragall tenia, doncs, nou anys. **Nom de la vaca:** Bonica **Ensurt majúscul:** Clara Noble, muller de Maragall

Distàncies en línia recta des de Sant Joan

Tòquio	10.350 Km
Nova York	6.135 Km
Roma	1.600 Km
Ciutat del Cap	8.637 Km
Pol sud	14.726 Km
Singapur	10.875 Km
Wellington	19.410 Km
Buenos Aires	11.150 Km
Ogassa	3,7 Km

Font: calculat amb el programa Terraexplorer

Estadística de casaments civils i canònics (1995-2004)

Any	Civils	Canònics
1995	1	18
1996	5	19
1997	3	18
1998	5	17
1999	4	16
2000	1	19
2001	2	11
2002	5	14
2003	8	12
2004	9	11

Font: AHMSJA

Incautació del camp de futbol

Font: ANC

Durant la Guerra Civil, s'incautaren diversos locals propietat de particulars. D'aquestes confiscacions, no se'n salvà el camp de futbol, aleshores anomenat Manigosta. El 5 de Juny de 1937, el President del Consell Municipal signava l'ocupació d' "el solar que era destinat a camp d'Esports per la dissolta Societat coneguda per Abadessenc Club del que n'era propietari un tal Baltasar Ferrer" per tal de destinar-lo "exclusivament a finalitats esportives i jocs escolars".

Un parell de segells amb referències a Sant Joan

Paper: Fosforescent
Impressió: Calcografia unicolor
Color: Gris pissarra
Valor: 48 ptes.
Imatge: Absis del Monestir
Gravador: Pablo Sampedro Molero
Ref. Edifil: 2903

Títol: Onzè centenari del monestir de Sant Joan de les Abadesses
Data d'emissió: 21 d'abril de 1987
Dentat: 12 3/4.
Fulls: 100 efectes impresos per la F.N.M.T.
Sèrie: Turismo
Tirada: 3.500.000 segells

Complements: S'emeté un matasegells commemoratiu del 1r. Dia d'emissió i el document filatèlic núm. 13 de la Federació Catalana de Societats Filatèliques.

Font: Publicacions del Centre Filatèlic i Numismàtic de Ripoll

Paper: ordinari
Impressió: multicolor
Ref. Scott: 1363
Imatge: Pintura "El comte Arnau", de Jaime Colson. Pintor dominicà (1901-1975) que estudià a Barcelona, on prengué contacte amb l'escola de pintura catalana. Aquest quadre, oli sobre tela, data de 1947 i està exposat al Museo Bellapart de Santo Domingo. Està inspirat en el poema de Maragall i mostra l'abadessa de Sant Joan muntada dalt del cavall amb el comte.

Títol: El conde Arnau
País: República Dominicana
Valor: 2\$ pesos dominicans
Data emissió: 6 d'octubre 2000
Sèrie: Pintores dominicanos. Jaime Colson

Font: web filatèlica dominicana i del Museo Bellapart.

Emissions de moneda local (1937)

	1ª emissió 19/3/1937	2ª emissió 4/7/1937 (substituí la 1ª).	3ª emissió 8/10/1937
Bitllets d'1 pta.	10.000	7.000	7.150
Bitllets de 50 cts.	20.000		
Bitllets de 25 cts.		12.000	11.400
Total unitats	30.000	19.000	18.550
Total pts.	20.000	10.000	10.000

Font: Josep M. Domènech i Fargas: «Moneda convencional a Sant Joan de les Abadesses», a XXVII Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos. Sant Joan de les Abadesses: CIT, 1989.

Equivalències dels noms tradicionals de carrers i places

NOM TRADICIONAL

El Passeig, P. de l'Era Gran
Passeig de la muntanyeta
La placeta
La placeta, placeta de can Rus
Carrer de l'aigua
El corral
Pl. dels mexicans, Pl. del fom
Carrer del raval
Carrer del Palmàs
Els quatre jardins

NOM OFICIAL

Pg. del comte Guifré
Av. del comte Guifré
Pl. Major
Pl. de l'Escultor Pujol
C. teòleg i jurista Corriols
Pl. de l'Abadia
Pl. de l'Abadessa Emma
C. del Beat Miró
C. mestre Jaume Nunó
Pl. bisbe Torras i Bages

L'exèrcit santjoaní

La Guerra dels Trenta Anys va afectar gairebé tots els estats europeus durant la primera meitat del segle XVII. Catalunya va estar-ne al marge fins que França, el 1635, va declarar la guerra a la monarquia hispànica,

que aleshores regia Felip IV (III d'Aragó). El Rosselló va patir freqüents campanyes bèl·liques per part de les tropes franceses. Les campanyes d'Òpol i Salses, guanyades per les tropes castellano-catalanes van comptar, segurament, amb la participació d'un exèrcit santjoani. Efectivament, el 24 de juny de 1639, la Universitat de Sant Joan va acordar la creació d'una companyia de 40 homes, dirigida per un capità i un alféres, càrrecs que varen recaure en Rafael Cerdà i Joan Pau Francesc Isalguer, respectivament. La Universitat de Sant Joan també va acordar el sou de la milícia: el capità, 10 rals al dia, l'alféres 5, i els soldats 2. També varen proveir d'armament els milicians: *"arcabussos, flascó y flasquillo, espasa y ab totes las municions que a un soldat pertany"*. Finalment, es va confeccionar un estendard i es va lliurar un tambor: *"una bandera de camp de tafetà (tela fina de seda, llisa i llustrosa) blanc y de carmesí, juntament amb un tabal"*. Acabada aquesta intervenció, quan les tropes castellanes van replegar-se al Principat, van ocasionar molts problemes i abusos sobretot pel seu allotjament a les cases de particulars, que varen provocar, l'any 1640, els fets del Corpus de Sang i la revolta catalana.

Font: Llibre de Resolucions dels senyors cònsols de la vila de Sant Joan de les Abadesses. AHMSJA.

El túnel de Collabós i el rànking dels grans túnels de carretera catalans

El túnel de Collabós, que discorre en gran part sota el terme de Sant Joan, és el cinquè túnel de carretera més llarg de Catalunya. Quan entrin en funcionament el nou túnel de Viella i el de Bracons perdrà una posició, superat pel de Bracons, ja que el de Viella substituirà l'actual.

pos.	Túnel	Longitud	any inauguració
1	Viella	5.240 m.	1948
2	Cadí	5.026 m.	1984
3	Vallvidrera	2.517 m.	1991
4	Parpers	1.998 m.	1998
5	Collabós	1.887 m.	1994

TÚNELS EN CONSTRUCCIÓ:

Nou túnel de Viella	5.230 m.
Túnel de Bracons	4.338 m

Font: The World's longest Tunnel Page

Serrallonga a Sant Joan

Joan Sala, el famós bandoler conegut com Serrallonga, tenia un dels seus refugis a Sant Joan. Es tractava del mas La Girona, on vivia una seva cosina-germana casada amb un tal Giraut. En el procés instruït contra Serrallonga, el 30 de setembre de 1631 va comparèixer a la Cúria de Camprodon Pal·ladi Contamps, de 60 anys i veí de Camprodon i va testificar que havia sentit a dir molts cops que Serrallonga havia passat moltes vegades pel mas de La Girona quan anava i tornava de França i, concretament, que el 15 d'agost de 1630 Serrallonga hi féu estada i que Guillem Gordans, bracer que habitava en aquell mas, va acompanyar el bandoler i la seva companyia fins al pla de Campmagne. També declarà a Sant Joan la germana de Serrallonga Còsmia Sala, casada amb el fuster Marçal Domènech.

Segons declarà Joana Massissa en el procés que se seguí després de la detenció, el 25 de juliol de 1632 es trobava prop de Sant Joan en companyia d'un oficial del molí de Castelló (Joana Massissa era vídua d'Eusebi Macís, moliner de Castelló d'Empúries). Anava de viatge a Núria per pregar a la verge que la curés de la malaltia que li causava febre, quan Joan de Serrallonga, *"tot sol i amb un pedrenyal a la mà y dos en la xarpa"*, va assaltar i robar a dos segadors que tenia al costat i fent-los fora, així com al seu oficial, la va obligar a seguir-lo: *"se m'emportà per una muntanya amunt dita Collada de Collfred"*. Per tres cops es va intentar escapar, i el segon cop, declarà Joana *"me pegà un cop en lo cap que s'hi conegué molts dies"*. No sabem fins quin punt són certes aquestes afirmacions, fetes en el judici potser per tal d'aconseguir una exculpació que al final aconseguí, ja que sembla que realment fou el gran amor de Serrallonga, el qual deixà per ella diverses amistançades, una de les quals santjoanina, del mas de la Serra del Cadell. En tot cas, els literats mitificaren la seva figura, i convertiren Joana Massissa en Joana Torrelles, una dama noble que malgrat la seva posició, s'abandonava a mans del bandoler.

Font: Cortada, Juan: Proceso instruido contra Juan Sala y Serrallonga, lladre de pas extractado en su parte más interesante. Barcelona: El principado, 1868; Reglà, Joan: Joan de Serrallonga. Vida i mite del famós bandoler. Barcelona: Ed. Aedos, 1961; Mon Pascual, Juan: La vida y la muerte del bandolero Serrallonga: revisión de su proceso judicial. Barcelona: BayerHnos., 1972.

Pobles i ciutats que tenen carrers i places dedicats a Sant Joan

PALAIS-

SURVIENNE Place de Sant Joan de les Abadeses

BARCELONA Plaça de Sant Joan de les Abadeses

S. LUIS POTOSÍ Avenida de San Juan de las Abadesas

SARAGOSSA C. Monasterio de San Juan de las Abadesas

RIPOLL Passeig de Sant Joan

Carretera de Sant Joan

LOT Carretera de Sant Joan de les Abadeses

Avinguda de Sant Joan

CAMPRODON Carretera de Sant Joan

Carretera Antiga de Sant Joan

OGASSA Carretera de Sant Joan de les Abadeses

Font: elaboració pròpia

Il·lustració de Joaquim Renart (1918)

Primer repartiment conegut d'una obra de teatre. 1549

"MISTERI O REPRESENTACIÓ DEL GLORIÓS SENT EUDALT, AXÍ COM EN LLATÍ SE CONTÉ EN LA SUA LEGENDA, COMPOST EN LA VILA DE SENT JOAN DE LES ABBADESSES EN LO MES DE ABRIL DE L'ANY DE NOSTRE SENYOR 1549"

Sent Tou	Tomàs Fabra
Primer cavaller	Sebastià Bosch
Segon cavaller	Jaume Pau
Porter	Mossèn Quera
Pancrassi	Alamany Bosch
Àngell	Miquel Baxador
Sent Ramon	Mossèn Brocons
Sent Vicens	Mossèn Albert
Sent Joan prevere	Sebastià Bosch
Profano	Mossèn Carbonell
Alexandrina	Alguer
Rey Guillermo y	
Rey Valentí	Mossèn Fexes
Algutzir	Jaume Cabana
Botxí	Ribes
Diable	Planes

Font: Romeu, Josep (a cura de): Teatre hagiogràfic. Volum II. Barcelona: Ed. Barcino, 1957

Alguns arbres destacables

L'AVET DEL MONESTIR

En realitat és un pinsap (*abies pinsapo*). Fou declarat arbre singular de la vila l'any 1999. Aquest tipus d'arbre procedeix de les serres de Cadis i Màlaga.

EL TEIXE DE LES MONGES

També declarat arbre d'interès local de la vila l'any 1999. És l'arbre més antic dels plantats a la vila. Té uns 120 anys.

EL CASTANYER D'ÍNDIES DEL PASSEIG

Davant del núm. 3. Es tracta d'un hibridació espontània amb la pavia americana. Fa la flor de color rosat i la seva floració s'avança uns dies a la dels altres castanyers del Passeig.

EL FREIXE DEL CLAUSTRE DEL MONESTIR

Arrelà a la teulada del monestir. L'arquitecte Duran i Reynals, autor de la restauració, el transplantà al claustre i allí va créixer esponerós.

LES ALBES DE SANT POL

Foren plantades quan es reorganitzà la plaça, en record que allí hi havia hagut el cementiri dels albats. Es tallaren perquè la seva alçada suposava un perill potencial de caiguda en cas de forta ventada.

LA SEQUOIA DELS JARDINS ESPONA

Exemplar de grans dimensions.

LES SAULES DEL PLA D'EN SALA

Situades en un paratge amenaçat pel projecte de variant i polígon industrial, foren objecte d'una campanya per a la seva preservació.

Font: «Fulles d'arbre», 1998-1999

Dibuixos de Lluís Rigalt (1881). Reial Acadèmia Catalana de Belles Arts de Sant Jordi.

Dos santjoanins a l'Extrem Orient

Pare Ramon "Li" Colomer, dominic (Sant Joan, 31

d'agost de 1842 - Nia Tao, Xina, 1906). Era fill d'un pagès de la Serra del Cadell. Vestí l'hàbit dels Predicadors, ordre en el qual professà el 29 de novembre de 1863. Completà la seva formació a Manila (Filipines). El 1865 fou destinat a les missions de Formo-

sa (l'actual Taiwan), concretament a Tu Takao, Ban Kim Xeng, T'ai-nan i Son Tin Xug. D'allí passà el 1875 a la Xina continental, concretament al vicariat d'Amoy. Acumulà un gran coneixement del xinès, fins al punt que publicà un "Diccionario tónico sino-español". Prengué el cognom xinès "Li".

Pere Planas i Basagañas: Nasqué el 13 d'octubre de 1860. Era manyà. Recluta de l'exèrcit espanyol en la guerra de Filipines. Fou soldat ras del destacament de Baler, un dels coneguts com "els últims de Filipines", que aguantaren el setge en l'església de Baler fins el 2 de juny de 1899 sense saber que s'havia signat ja la fi de la guerra sis mesos abans. A la tornada, foren rebuts com a herois. Planas va compondre l'himne del destacament durant el setge. Tocava el bombardí. Morí a Sant Joan, solter, el 30 de juliol de 1913 de mort natural.

Font: "Butlletí del Centenari de la troballa del Santíssim Misteri 1426-1926" núm. 3, 28/2/1926 p.7; "Capçalera". Núm 1. Sant Joan de les Abadesses: Ajuntament, 1999; Pablo Fernández, O.P.: Dominicos donde nace el sol. Barcelona, 1958; J.M. González, O.P.: Historia de las misiones dominicanas en China. Vol IV. Madrid: Studium 1955; Llibres parroquials. AMSJA.

Estadístiques de 50 anys de sardanes de festa major (1954-2004)

ELS DEU COMPOSITORS MÉS PROGRAMATS:

Posició	Compositor	Número de sardanes
1	Ramon Serrat	194
2	Ricard Viladesau	174
3	Narcís Oliveras	149
4	Francesc Mas Ros	144
5	Josep Saderra	128
6	Martirià Font i Coll	107
7	Vicenç Bou	96
8	Manuel Saderra Puigferrer	88
9	Josep M. Boix	79
10	Lluís Buscarons	76

Notes: No s'han pogut computar la totalitat de les sardanes ja que durant alguns anys en algunes audicions hi ha hagut programa lliure, i, en molts anys, sardanes obligades sense especificar. La tirada correspon a curts-llargs-inicials.

Font: Buidat dels programes de festa major 1954-2004 i base de dades de la web de la Federació Sardanista de Catalunya.

SARDANES MÉS PROGRAMADES:

Interpretacions	Títol	Compositor	Any composició	Tirada
33	La Gracieta de Rocaters	R.Serrat	1932	27-75-57
22	Neu rodona	R.Serrat	1924	31-63-47
19	Les fonts del Llobregat	N.Oliveras	1962	24-81-64
16	Pla d'Estràngol	N.Oliveras	1954	31-81-66
15	50è aniv. del Ball de Pabordes	M. Font	1984	31-83-75
15	Recordant Sant Joan	L.Buscarons	1971	22-75-59
15	La verge vella	R.Serrat	1926?	24-73-63
14	La nostra festa major	N.Oliveras	1962	25-73-56
14	L'oreig entre els pins	R.Serrat	1934	33-73-59
14	Nois alegres	F.Mas Ros	1957	33-77-62
14	Maria Mercè	J.M.Boix	1945	31-73-58

AUTORS AMB MÉS REPERTORI PROGRAMAT (SARDANES DIFERENTS):

Posició	Compositor	Núm. sardanes diferents a la Festa Major	Número total de sardanes	% repertori programat a la Festa Major
1	Ricard Viladesau	92	243	37,86%
2	Francesc Mas Ros	80	241	33,19%
3	Manuel Saderra Puigferrer	45	91	49,45%
4	Martirià Font i Coll	41	74	55,40%
5	Josep Saderra	42	205	20,48%
6	Ramon Vilà i Ferrer	36	141	25,33%
7	Narcís Oliveras	33	67	50,74%
8	Tomàs Gil Membrado	33	1066	3,09%
9	Conrad Saló	31	73	43,83%
10	Ramon Serrat	31	173	17,91%

Errors freqüents de la historiografia santjoanina

Sovint donem una fe cega a tot allò que s'ha escrit; per això, és freqüent que els errors en la història es vagin reproduint de publicació en publicació. Canviar les tendències, o sigui, corregir o matisar el que no és del tot cert és una tasca gairebé sempre inútil. Recollim, a continuació, els exemples més evidents d'aquestes "desviacions" que s'han anat copiant uns autors dels altres.

EL MONESTIR DE SANT JOAN DE RIPOLL

Aquesta denominació, mal que li pesi a més d'un, o no, no surt a cap dels 140 documents del segle IX i X que fins ara es coneixen del monestir de Sant Joan i que signifiquen el 60 per cent de tota la documentació conservada d'aquest període al nostre país. El monestir de Sant Joan, a l'origen, era conegut com "el monestir de Sant Joan, [situat] a la vall de Ripoll". Hi ha un curt període de temps, és cert, al segle XI, que els documents hi apareix el nom de "Sant Joan de Ripoll"; simultàniament, però, també ja s'utilitza "Sant Joan de les Abadesses" amb les seves variants, denominació que acabaria predominant per sobre les altres.

L'ESGLÉSIA DE SANT POL FOU ENDERROCADA DURANT LA GUERRA CIVIL ESPANYOLA

Diverses publicacions esmenten que un dels terribles estralls comesos durant els primers mesos de la Guerra civil espanyola fou l'enderroc de l'església de Sant Pol. Algun sentiment excessivament patriòtic movia, potser, aquestes afirmacions. Malgrat això, tothom que tingui una certa edat recordarà que l'edifici de l'antiga església parroquial va conservar-se, amb algun forat a la teulada i, cal dir-ho, amb un xic d'abandó, fins les intervencions de principis de la dècada dels seixanta del segle XX, quan els arquitectes Bassegoda i Oliva van suprimir tot allò que, segons ells, era superflu al concepte del romànic d'aleshores. Un concepte que, imbuït pel turisme i les rutes prefixades, va afavorir que es desfessin els elements barrocs del temple: la façana i les tres naus.

L'ESGLÉSIA DE SANT JOANIPOL

Desconeixem perquè un insigne historiador català va batejar l'església parroquial de Sant Pol amb aquesta denominació. No existeix cap document que així ho transcriu. El cert és que el prestigi d'aquest erudit és, tanmateix, inqüestionable, i gairebé tothom s'avé a denominar-la amb aquest apel·latiu, sobretot en les guies turístiques i enciclopèdies.

Il·lustració: Àlbum Meravel·la, Vol. V, 1933.

EL CLAUSTRE ROMÀNIC DEL MONESTIR

A la paret nord del claustre gòtic del monestir hi ha quatre arcades romàniques que van ser descobertes l'any 1891 durant les obres d'arranjament de la teulada del claustre, intervenció que va ser realitzada sota el patronatge del bisbe de Vic Josep Morgades i Gili. Diverses publicacions determinen que aquestes arcades són les restes de l'antic claustre romànic: més aviat corresponen a l'antiga sala capitular del monestir. El claustre primitiu, que devia ocupar gairebé el mateix espai que l'actual gòtic, va ser enderrocat totalment pel terratrèmol de 1428.

DOS NAIXEMENTS EQUIVOCATS

Arreu on consulteu, trobareu que Jaume Nunó i Roca nasqué el 8 de setembre de 1824. En realitat, aquesta és la data del bateig, ja que, com es pot comprovar en el llibre de batejos, en la inscripció consta que havia nascut "el dia antes". Salvador Moreno fou qui observà aquest error i ho publicà al programa de Festa Major de 1968. També és un error freqüentíssim en les publicacions sardanistes considerar que Ramon Serrat va néixer l'any 1883, mentre que en realitat nasqué el 1881. La placa que ho comeme-

mora, situada a un edifici de la plaça Major, també està equivocada ja que, si bé va anar a viure-hi de petit, de fet, nasqué al carrer Major.

Delictes i faltes comesos a Sant Joan (any 2004)

Grans enigmes de Sant Joan de les Abadesses (1)

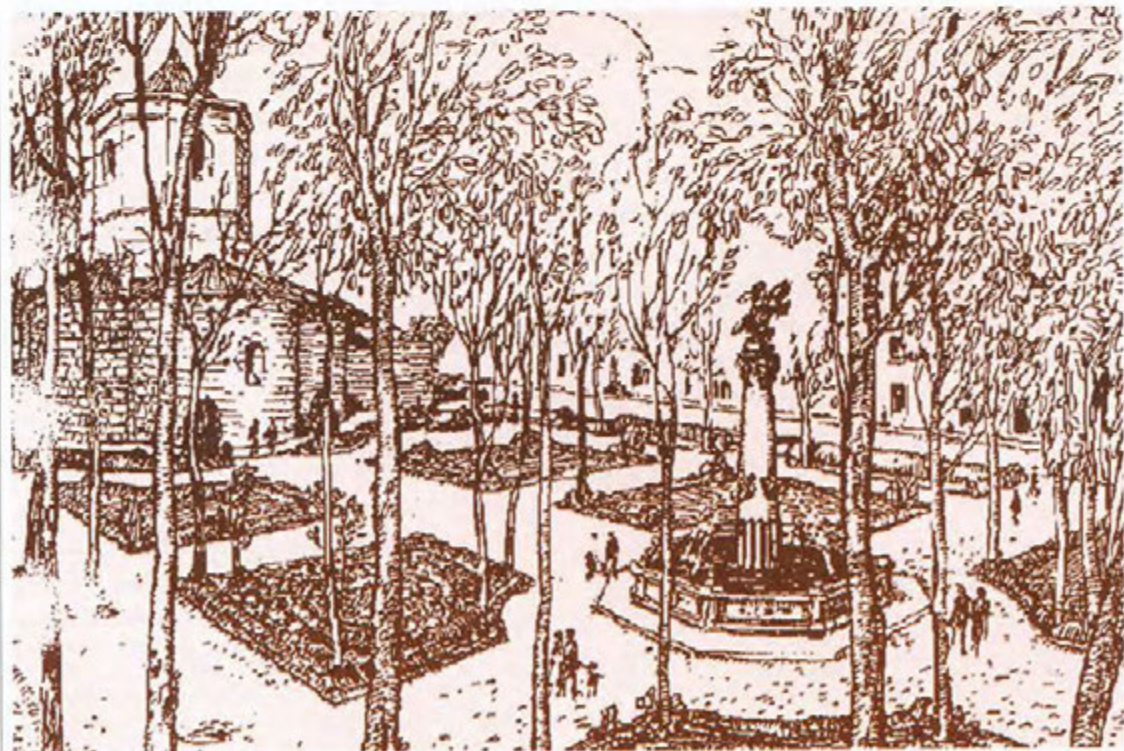
LA FONT DE LA PLAÇA CLAVÉ

Autor del projecte: Jeroni Martorell i Terrats. **Autor de l'estàtua:** Josep Maria Camps i Arnau. **Contractista executor de les obres:** Lluís Font i Arnau. **Origen de la pedra:** en el projecte constava que havia de ser de les canteres de la Rovira de Dalt (Centelles). El contractista va comprometre's a utilitzar aquesta pedra o bé de Baumadrenes (Tavèrmoles), o de Girona. Repicat de la pedra: amb la tècnica de la buixarda fina. **Preu de cadascuna de les boles de la font:** 40 pts.. **Cost final de les obres:** 24.308,54 pts.. **Estàtua:** fosa en bronze. aliatge de 90% coure i 10% estany. **Personatge representat:** desconegut. Hi ha diverses teories. **Candidats:** Comte Arnau, Comte Guifré el Pelós, Ramon Berenguer IV. Segons un esbós, es podria haver projectat un Sant Jordi. **Inauguració:** 11 de setembre de 1927 a les nou del matí. **Mètode:** obertura d'aixeta per part del sr. alcalde Benedicció per part del bisbe: no.

Font: Expedient municipal. AHMSJA

DELICTES	25
Conducció sota begudes alcohòliques	4
Abandó de família/mendicitat infantil	1
Furts	2
Robatori amb força	7
Robatori/furt de vehicle	1
Danys	3
Usurpació d'estat civil	2
Trencament de condemna	1
Desobediència a agents autoritat	3
Tràfic d'armes, municions, explosius	1
FALTES	13
Amenaces	2
Estafes	3
Furts	3
Danys	3
Contra els interessos generals	1
Contra l'ordre públic	1
TOTAL	38
Resolts pels Mossos d'Esquadra	26
	(68,42%)

Font: Comissaria dels Mossos d'Esquadra de Ripoll

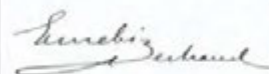

Il·lustració: projecte d'enjardinament de Còsar Martorell. AHMSJA

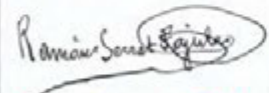

Distincions, honors i medalles de la vila

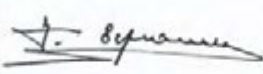
El reglament actualment vigent fou aprovat pel ple de l'Ajuntament en data 15 de març de 1985. L'anterior reglament datava del 3 de juliol de 1954. Relació de distingits i signatura de cadascun d'ells:

Eusebi Bertrand i Serra
(1877-1945): Fill adoptiu (1909). Diputat. Tingué un paper decisiu en les gestions per a la construcció del pont nou.

Ramon Serrat i Fajula
(1881-1944): Medalla de plata de la vila (1944). Compositor de sardanes.

Jaume Espona i Brunet
(1888 -1958): Fill adoptiu (1955) i Medalla d'Or de la vila a títol pòstum (1972). Industrial i mecenes. Costejà gran part de la restauració del monestir.

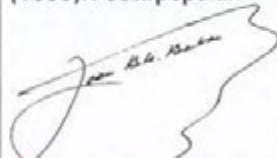

Emilio Barrera Luyando
(1869-1936): El 5 de juny de 1926, en plena dicta-

dura, fou nomenat fill adoptiu i predilecte a proposta de la Delegació del Govern a Girona. Aquest general fou Capità General de Catalunya entre 1924 i 1930. Se sublevà el juliol del 1936. El 1934 havia pactat amb Mussolini l'entrega d'armes per derrocar la República. Morí afusellat per milicians republicans. No ens consta que aquest acord municipal hagi estat mai anul·lat.

Josep Picola i Soler
(1913-2002): fill il·lustre (1985). Poeta popular.

Joan Baptista Bertran i Duran (1911-1985): fill il·lustre a títol pòstum (1985). Jesuïta. Escriptor i poeta.

Font: AHMSJA

3 menús de festa

Dinar oficial de la inauguració del Pont Nou
(5/9/1920)

FONDA LA BONICA

ENTRETENIMENTS

Ous Montgolfier
Filet Godard
Llagosta y Llagostins Parisien
Fregit Cosmopolita
Colomí farcit
BISCUIT GLACÉ PRALINÉ
FRUITES
PASTES VARIADES
VINS

Castell del Remy
Xampany Codorniu Extra
CAFÈS I LICORS
CIGARROS PUROS HABANOS

Àpat celebrat per a commemorar el tancament del tercer dels arcs menors del Pont Vell
(30/1/1976)

RESTAURANT JANPERE

Ensalada con embutidos selectos del Pirineo
Merluza a la vasca
Lechal al horno (Ternasco)
Crema catalana
Fruta del tiempo

VINOS

Pazo Ribeiro blanco y negro
Champán Codorniu Extra

CAFE Y LICORES
CIGARROS PUROS

Dinar de germanor Ciutat Pubilla de la Sardana
(27/4/1997)

RESTAURANT LA TEULERIA

Assortiment d'embotits selectes del nostre poble
Xai illetó del Ripollès al forn amb xampinyons i girgoles
estil Teuleria

POSTRE

Pastís especial "Ciutat Pubilla"
Aigües de la Teuleria
Cafè exprés

CELLER

Vi rosat "tempranillo"
de Jaume Serra.
Cava brut Imperial Pere Ventura

Vehicles de la Policia Local

RENAULT 4 TL

GE-9308-Y. Durada: 1977-1992

NISSAN PATROL

GI-0491-AU. Durada: 1992-2003

FORD RANGER

Super Cab 2.5 Tdi 4x4. 6617 CNS.

Durada: 2003-?

Durant una època es va emprar com a vehicle substituït el Nissan Patrol B-2724-KF assignat a Protecció Civil.

Font: AHMSJA

« Sant Joan de les Abadesses! », un joc infantil

Adequat a partir dels 5 anys. Es fa una renglera, tots agafats de les mans. El qui fa de cap es posa amb un mà repenjada a la paret, fent un pont. S'inicia un diàleg amb tots o amb l'últim de la cua. Quan li demanen "per quin pont passarem?", el cap respon amb un qualificatiu que permeti rimar o fer l'onomatopeia o dir una frase inventada, p.e. "pel pont de les formigues!, ai que piquen, ai que piquen!". Repetint això, passen per sota el pont començant per la cua i l'últim a passar queda embolicat amb el qui fa de pont. Llavors es reprèn el diàleg. Quan tots han quedat ben apinyats, el cap s'agafa amb el darrer i es desfan donant-se cops amb el cul dient: "cuades de gat, cuades de gos!"

Sant Joan de les Abadesses!

Què mana senyor?

Quantes fulles hi ha a l'arbre?

Trenta mil i un canó!

Deixaríeu passar a una quanta gent?

Encara que fossin més de cent!

Per quin pont passaríeu?

Pel pont de les formigues:

ai, que piquen, ai que piquen!

Font: Arxiu particular de Montserrat Busqué. Enregistrat per Miqui Giménez en el seu disc «Canta-me'n una, canta-me'n dues». TRAM, 1995.

La CNT amenaça amb una vaga

El 16 de juliol de 1931, la CNT exposa a l'alcalde les seves condicions («Bases de la carga y descarga de la estación del Ferrocarril del Norte, San Juan de las Abadesas») i l'avis: «le comunicamos que si en el término de 48 horas no hemos tenido una contestación iremos a la huelga»:

- Reconeixement del delegat i del seu sindicat.
- Jornada de 8 hores.
- Si s'havia de treballar més, s'havia de recuperar de les hores de descans.
- Jornal de 56 pessetes setmanals.
- En cas de crisi de treball, repartir-lo entre els components del contracte.
- Jornal íntegre en cas d'accident laboral.
- No permetre's l'acomiadament d'obriers sense cap excusa justificada.
- L'oubrer tindrà pel cap baix un dia de festa cada quinze dies

Font: AHMSJA

Més « abadessencs »

AITÀLIA

Bastia Umbra: hi ha l'església de l'antic monestir de San Paolo delle Abbadesse.

Grumolo delle Abbadesse: localitat italiana que havia depengut del monestir de San Pietro di Vicenza

Ponte Abbadesse: barri de la ciutat de Cesena.

AFRANÇA

A París hi ha l'anomenada popularment església de Saint Jean des Abesses, edificada sobre les runes de l'antic convent de Montmartre.

A ESPANYA

Torreçilla de la Abadesa i Pedroso de la Abadesa, dos pobles de la província de Valladolid.

A CATALUNYA

Vallbona de les Monges és l'únic municipi, juntament amb Sant Joan, que deu el nom a la dependència de la vila d'un monestir femení.

Font: cerca a internet

Calendari religiós de Sant Joan de les Abadesses

5 de febrer	Santa Àgata, verge i màrtir
25 de març	Mare de Déu del Prat
27 de març	Mare de Déu de Montserrat
2 de maig	Sants Ambrós i Simplicí, màrtirs
13 de juny	Sant Antoni de Pàdua
16 de juny	Aniversari consagració del SSMM
24 de juny	Naixement de Sant Joan Baptista
26 de juny	Sants Joan i Pau, màrtirs
17 de juliol	Aniversari trobament de SSMM
16 d'agost	Visita a la Mare de Déu del Prat
28 d'agost	Sant Agustí, bisbe i doctor
29 d'agost	Passió de Sant Joan Baptista, màrtir
2n. Dge. setembre	Santíssim Misteri
Dill. després del	
2n. Dge. setembre	Santa Maria la Blanca
Dmts. després del	
2n. Dge. setembre	Beat Miró de Tagamanent
Dge. després del	
2 de novembre	Dedicació de l'església del monestir
9 de novembre	Santíssim Misteri petit
27 de desembre	Sant Joan, apòstol i evangelista

Font: Josep Esteve. *Calendari Litúrgic de Sant Joan de les Abadesses*.

Per què el 5 de febrer toquen les campanes cada hora?

Santa Àgata és advocada contra els terratrèmols. A Sant Joan, desde molt antic, potser des del sisme del dia de la Cande-

lera de 1428 que afectà tràgicament la vila, el dia de la seva festa - 5 de febrer- cada hora es fa un toc de campanes com a pregària. Els goigs de la santa, impresos el 1841, acaben així:

"La Vila de Sant Joan tots anys vos fa professó y permes devoció tot lo dia va tocant la campana per senyal de qu'es la vostra diada. Agata nostra advocada, deslliurau-nos de tot mal"

Calavera o símbol trinitari?

En el creuer del monestir, sobre el retaule de Santa Maria la Blanca, hi ha un conjunt de finestrals d'alabastre format per dos ulls de bou i una finestra en forma d'espitllera. Sabem que hi havia gent que identificava aquest conjunt amb la representació de dos ulls i el nas d'una calavera. Per a contrarestar aquesta creença, devia sorgir, en medis eclesiàstics, una altra versió que identificava les tres ober-

tures com el Pare i el Fill enviant l'Esperit Sant.

Font: Pau Parassols i Pi: San Juan de las Abadesas y su mayor gloria, el Santísimo Misterio. Barcelona: Tasso, 1974 p.135.

Dos partits per a la història de l'Abadessenc

Els dos ascensos a Regional Preferent.

31/5/1987: C.E. ABADESSENC, 2 FARNERS, 0.

Darrera jornada del campionat

ALINEACIÓ: Carrera, Roca, Dordas, Vaqué, Palau II, Castanyer, Arcadi, Vizcaíno, Palau I, Edu i Valencia. Entrenador: Eduard Arbós.

GOLS: 1-0, Castanyer (m.33); 2-0, Palau I (m.86)

ÀRBITRE: Quintana, bé.

L'Abadessenc va quedar campió gràcies a la derrota del C.F. Ripoll al camp de l'Anglès.

31/5/1992: C.E. ABADESSENC, 3 BISBALENC, 0.

Darrera jornada del campionat

ALINEACIÓ: Gaspar, Dilmé, Pujol, Birosta (Palau), Pajares, Moreno, Rincón, Castanyer (Sergi), Valencia, Olivares, Abascal (Pichi). Entrenador: Josep Caqui Pérez Gols: 1-0, Abascal (m.20), 2-0, Abascal (m.58), 3-0 Sergi (m.60)

TARGETES: Moreno i Valencia de l'Abadessenc i Frigola del Bisbalenc

ÀRBITRE: Arcas, bé.

Els dos equips es jugaven el campionat en el partit. Es van desplaçar uns 700 afeccionats de La Bisbal. Va ser la primera derrota del Bisbalenc en tot el campionat.

Font: El 9 Nou, 1/6/1987 i 1/6/1992

L'arribada del primer tren

ENGUANY S'ACOMPLEIX EL 125È ANIVERSARI. S'ESDEVINGUÉ EL 17 D'OCTUBRE DE 1880.

Un tren compost per 12 cotxes i un "break" per al ministre de Foment, sr. Fermín Lasala i senadors sortí a les 6 del matí de l'Estació de França. A Granollers, canvi de tren a un de la societat "Ferrocarril y Minas de San Juan de las Abadesas".

Parada a Ripoll i als ponts de la Pudor i Roser, de 26 i 28 metres d'alçada respectivament

Parada a l'estació de Sant Joan, per rebre la salutació de l'alcalde i regidors, que duien les bandes amb l'escut de Sant Joan.

Arribada a l'estació de Toralles. Expectació popular, amb moltes barretines. Es reparteix una poesia al·lògica. S'interpreta la marxa reial.

Missa a l'andana oficiada per l'arxiprest de Sant Joan. L'altar era fet amb pans de carbó, cobert per un dels pal·lis del s.XV que més tard passarien al Museu Episcopal de Vic. Benedicció de la línia. Gran nombre de petards des de les muntanyes.

Visita a les mines. El ministre féu la primera barrinada de la mina Lasala.

Esmorzar a la casa de l'enginyer de les mines.

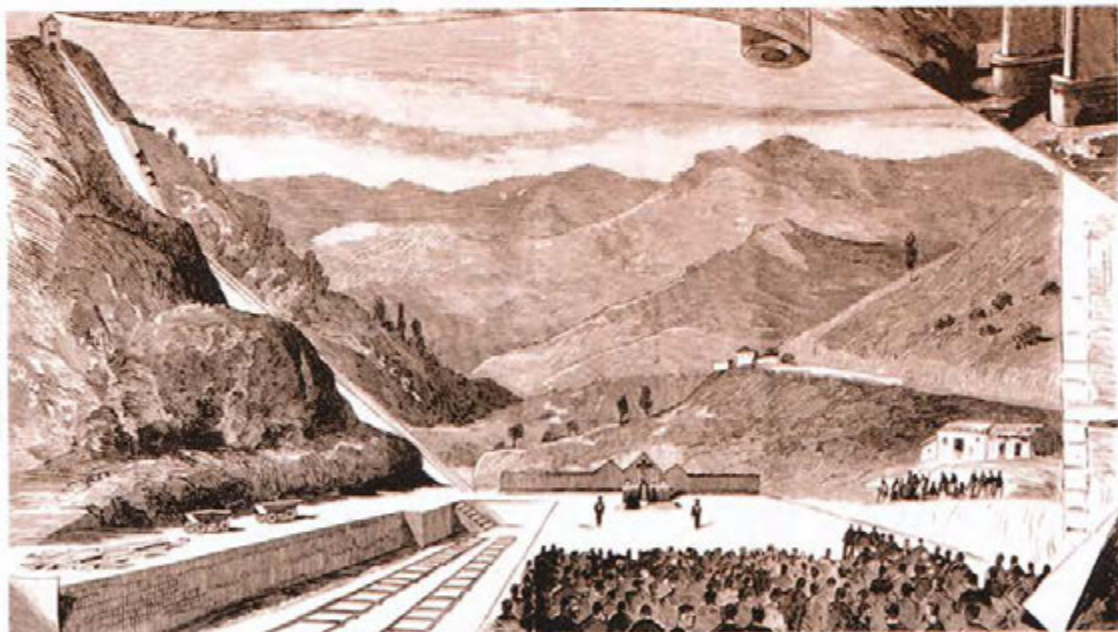
Visita a la mina Dolça on el ministre arrencà trossos de carbó.

Dinar a Ripoll.

Sortida a les 7 del vespre. S'instal·là un llum elèctric al tren que il·luminava els túnels i les obres.

El darrer tren sortí de Sant Joan el 14 de juliol de 1980. Se substituï per un servei d'autocars fins el 31 de desembre de 1984, data en què quedà suprimida definitivament la línia.

Font: Diario de Barcelona, 19 d'octubre de 1880; La ilustración Española y Americana, octubre 1880.

Gravat: missa de campanya a Toralles (Ilustración Española y Americana, 1880)

Resultats dels referèndums celebrats a Sant Joan

REFERÈNDUM	ANY	CENS	VOTS	SÍ	BLANCS	NULS	NO	% PARTICIP.
Reforma política	1976	3.021	2.458	2.458	95	1	29	85,50
Constitucional	1978	3.273	2.529	2.255	167	20	87	77,27
Estatut d'Autonomia	1979	3.244	2.358	2.231	56	8	63	72,69
Permanència OTAN	1986	3.328	2.077	779	117	23	1.158	62,41
Constitució europea	2005	3.033	1.321	742	131	14	434	43,99

Font: Institut d'Estadística de Catalunya i web del Ministeri de l'Interior

Millors temps en el tram de Santigosa en el Campionat del Món de Ral·lis

Any	Km. Tram	Millor temps	Pilot
1991	10,64 Km.	6:47	Armin Schwarz
1992	10,60 Km	7:12	Carlos Sainz
1993	10,6 Km	7:30	Gustavo Telles
1994	No va ser puntuable pel Campionat del Món		
1995	No es va disputar el tram		
1996	10,66 Km.	1ª passada: 6:53	Bruno Thiry
		2ª passada: 6:51	Colin McRae
1997	10,62 Km	6:45	Tommi Mäkinen
			Piero Liatti
			Gilles Panizzi
1998	10,62 Km	1ª passada: 6:45,5	Tommi Mäkinen
		2ª passada: 6:49,1	Didier Auriol
1999	10,62 Km	6:49,2	Tommi Mäkinen
2000	10,66 Km	1ª passada: 7:07,6	Carlos Sainz
		2ª passada: 7:08,6	Colin McRae
2001	15,80 Km Sant Joan/ Vallfogona	1ª passada: 9:21,2	Philippe Bugalski
		2ª passada: 9:19,3	Philippe Bugalski
2002	14,54 Km Sant Joan/ Vallfogona	1ª passada: anul·lada per excés de públic	—
		2ª passada: 8:30,3	Gilles Panizzi

Cal destacar que Carlos Sainz va demostrar la seva fama de mala sort l'any 1993 quan en el tram de Santigosa se li va parar el motor i va haver d'abandonar el ral·li, completant així una de les seves pitjors temporades.

Font: Hemeroteques esportives

El "santjoaní"

Moltes expressions i particularitats fonètiques de la nostra zona es van perdre amb el procés d'estandarització de la llengua. Aquí'n hi ha una mostra

"Divenres, en tornant de comprar, la meu mare, amb aquei xixí que li ve, ens anava atracaiaint: - Goi-teu, canaia: mengeu-se el brenar, que quedareu prims com un cabei, si no mengeu gota! Nosatres pudé ens en rivíem, pròrè, al final ho som prou fet

Traducció al català: "Divendres, quan va tornar de comprar, la meua mare, amb aquella fal·lera nerviosa que li ve, ens anava insistint: "Mireu, mainada: mengeu-vos el brenar, que quedareu prims com un cabell, si no mengeu gens!" Nosaltres potser ens en reïem, però res, al final ho vàrem fer".

"El dissabte tabé puja un llamp de boits de ciutat i ia t'ho hai dit: només carden que embrutir el bosc i tots aqueis tocoms. Huríem de fer algu si l'arcalde no fica pa capmunta."

Traducció al català: "Els dissabtes també puguen molts bojos de ciutat i ja t'ho he dit: només fan que embrutar el bosc i tots aquells indrets. Hauríem de fer quelcom si l'arcalde no posa cap multa".

Sant Joan i el naixement del sistema mètric decimal

El sistema mètric fou creat l'any 1799. En aquell any, l'Assemblea Nacional francesa aprovava el projecte pel qual es creava el metre, que a partir de llavors seria la deumil·lionèsima part d'un quadrant d'un meridià terrestre. Davant la impossibilitat de calcular tot un quadrant, del pol a l'equador, es va optar per medir la part terrestre a través del sistema de triangulació geodèsica i calcular la resta matemàticament. El meridià escollit fou l'anomenat meridià de París, o sigui, el 002°20'15".331, que en la seva part terrestre va de Dunkerque fins a prop de Barcelona. Doncs bé, aquest meridià travessa el terme de Sant Joan. L'any 1999 es va commemorar el bicentenari del metre, es batejà el meridià com el "meridià verd" i es creà un sender que en voreja el recorregut per camins preexistents.

Escales santjoanines

CAMPANAR DEL MONESTIR: 77 graons

CARRER DE LES MUDES: 22

SAFAREIG: 54

ESCALES DEL MOLÍ PETIT: 52

TORRE SALTANT: 24

CARRER FAURA: 28

FONT DEL POI: 89

(50 font + 39 palanca)

Abaciologi dels abats comendataris del monestir

Com passà en molts altres monestirs en aquella època, a partir 1484, en què morí l'abat Isalguer, els monjos agustinians ja no pogueren elegir l'abat, sinó que l'abadia fou donada per Roma "ad commendam" a persones que mai no residiren a Sant Joan i que governaven el monestir a través de procuradors que en la majoria de casos no eren religiosos.

JAROAN DAGÓ (1484-1485)

Fill de Ferran, rei de Nàpols.

Era cardenal del títol de Santa Sabina.

JOAN MIQUEL DE SANT ÀNGEL (1485-1496)

Cardenal del títol de Sant Marcel.

FRA JOAN DE PERALTA (1501-1505)

Bisbe de Vic.

FRANCESC DE FASCIO (1507-1510)

Cardenal del títol de Santa Sabina.

ALFONS D'ARAGÓ (1510-1518)

Bisbe de Saragossa. Fill del rei Alfons d'Aragó.

BALTASAR TURINI (1518-1524)

Era familiar del Papa Lleó X.

BERNAT JOAN DE SANT CLIMENT (1524-1526)

ENRIC DE CARDONA (1527-1528)

Virrei de Sicília i Cardenal Arquebisbe de Montereale.

MIQUEL D'AGULLANA (1528-1581)

Reféu el monestir de l'estat deplorable en què l'havien deixat els seus antecessors.

Font: Josep Masdeu: Sant Joan de les Abadesses, resum històric. Vic: Tipografia Balmesiana, 1926.

Dades d'algunes empreses

CASALS, S.A.

Produeix ventiladors a la seva fàbrica de Sant Joan. Entre ells, el BCI, que pot ser adaptat per a ús d'espectacles, simulació de foc, ninots inflables...:

Model: BCI 25/10 M2 Z. R.P.M. màx.: 2.820. Intensitat màx. (A): 10,5. Potència Nominal: 1,5 KW. Cabdal màx.: 700 m³/h. Nivell sonor: 75 Db. Temperatura màx. aire: 125 °C. Pes: 45 Kg.

Font: www.casals.tv

COMUNICAL (Comunicacions Comarcals S.A.)

Entre la seva gamma de productes de senyalització, té una línia de productes mediambientals composta per plafons informatius de parcs naturals, camins pedrestres, circuits de "mountain bike" i elements d'informació i promoció turística mediambiental (itineraris, zones protegides...).

Font: www.comunicational.net

EMBOTITS MONTS, S.L.

Produeix fuets alternatius de: gall d'indi, pollastre, conill, ànec, estruç i vedella.

Font: www.embotitsartesansmonts.com

ESTILUZ, S.A.

Fundada el 1969, compta amb filials als Estats Units (Estiluz Inc.), Alemanya (Estiluz GmbH), França (Estiluz France-Deka) i Xina.

Font: www.estiluz.com

FIBRAN, S.A.

La tripa de col·lagen Fibran està composta de:

	S1	NFiNFED
Col·lagen	74,7%	75,6%
Glicerina	18,0%	16,0%
Greixos	2,0%	2,0%
Cendres	0,3%	0,4%
Aigua	5,0%	6,0%

Font: www.fibran.net

HILATURAS LLAUDET, S.A.

Va iniciar la producció el 1901 amb les màquines angleses de les cases Platt Brothers, Tweedales & Smoley i Oldham. El 1989 va inaugurar la nova fàbrica d'El Pagès amb les màquines de darrera tecnologia Reiter, Marzoli i Schlafhorts.

Font: «Lludet 1901-2001», Hilaturas Lludet, S.A., 2001

TÈXIL ABADESSES, S.L.

Ocupa les naus de la històrica empresa Espona. Pertany al grup Dresca, que elabora els productes Corelastic, Corehard i Coresoft, així com mesclades de cotó i polièster.

Font: www.dresca.com

TER, S.L.

L'edifici TER, dissenyat per l'arquitecte Joan Puigcorbé, té una espectacular façana (de 102 x 12 m) coberta quasi en la seva totalitat per 447 vidres (368 de verds i 79 de blaus) on s'hi reflecteixen el Taga i Serra Cavallera.

Font: dades facilitades per Tecnologia Electrònica del Ripollès S.L.

Augment de sou dels regidors. Any 1632

El dia 9 de maig de 1632, el Consell Jurat o Universitat de Sant Joan de les Abadesses, institució de govern precursora de l'actual Ajuntament, va acordar d'augmentar el sou dels tres cònsols i del clavari (un funcionari encarregat de les finances del municipi) i així van passar de cobrar 6 sous a cobrar-ne 12 (un augment del 100%!!!) amb la justificació que així el qui sortiria escollit cònsol o clavari tindria « algun diner per ajudar-se a pagar un vestit ».

Font: Llibre de Resolucions dels senyors cònsols de la vila de Sant Joan de les Abadesses. AHMSJA.

Significat del retaule de Santa Maria la Blanca

El retaule de Santa Maria la Blanca (1343) recrea escenes del naixement i infantesa de Jesús. Els compartiments laterals exteriors representen profetes que despleguen els rotlles de l'escriptura.

Escena	Significat
1	Anunciació de l'àngel a Maria
2	Trobada de Maria i Elisabet
3	Naixement de Jesús
4	Anunciació als pastors
5-6	Adoració dels reis mags
7	Avis de l'àngel
8	Herodes mana matar els infants
9	Mort dels innocents
10	Presentació de Jesús al temple
11-12	Fugida a Egipte

Ocells de la « Bassa » o Pantà de Cal Gat

El pantà de Cal Gat és actualment la zona humida més important del Ripollès i ha estat inclosa a l'inventari de les zones humides de Catalunya amb el nom de « Plans del Guillot » i lloc d'importància comunitària dins la xarxa Natura 2000. A part de la importància arbòria, i de les espècies de peixos, amfibis i mamífers, és important la varietat d'ocells que hi nidifiquen o hi fan estades llargues.

Cabusset
Tachybaptus ruficollis

Xivotona
Actitis hypoleucos

Blauet
Alcedo atthis

Merla d'aigua
Cinclus cinclus

Ànec de coll verd
Anas platyrhynchos

Polla d'aigua
Gallinula chloropus

Xarxet
Anas crecca

Repicatalons
Emberiza schoeniclus

Bernat pescaire
Ardea cinerea

Tord ala-roig
Turdus iliacus

Becadell
Gallinago gallinago

Font: tríptic « Itinerari natural del Pantà de Cal Gat » Consorci Alba-Ter/Ajuntament. 2005

Nombre de notes interpretades en el Ball de Pabordes

	PRE-LUDI	SALUTACIÓ	VENTALLS	ALFÀ-BREGA	MORRATXES
Flabiol (*)	150	73	280	66	501
Tible 1r.	4	257	259	265	431
Tible 2n.	4	257	213	265	142
Tenora 1ª	4	257	133	171	464
Tenora 2ª	4	90	63	135	98
Trompeta 1ª	4	180	300	217	492
Trompeta 2ª	4	98	244	131	268
Trombó	4	154	215	220	214
Fiscom 1r.	4	136	324	285	317
Fiscom 2n.	4	117	186	164	185
Contrabaix	4	146	149	135	260
Totals	190x4	1.865	2.366	2.254	3.372

TOTAL NOTES: 10.617

(*) No s'han comptat les notes dels trinos.

Font: Elaboració pròpia a partir de les partitures originals

Horaris de transport (1897)

TREN	Sortides	Arribades
Correu	4:57	11:18
Mixte	6:30	18:09
Correu	13:54	18:54

CARRUATGE D'OLOT	Sortides	Arribades
	13:00	4:00
	20:00	13:00

CARRUATGE DE CAMPRÒDON	Sortides	Arribades
	13:00	11:00
	19:30	14:00

Font: Almanaque de San Juan de las Abadesas. Barcelona: J. Romà, 1897

Els "Bassaganyes"

El cognom "Bassaganya", en les seves diverses formes d'escriptura, és un dels cognoms més freqüents a Sant Joan. En el padró municipal, a data 23 de juny de 2005 hi constaven empadronades un total de 101

persones amb aquest cognom sobre 3.724 habitants. Per tant, un 2,71% de santjoanins són Bassaganyes.

1r. Cognom:	BASAGAÑA	54
	BASSAGANYA	3
	BASSAGAÑA	2
	BASSEGAÑA	1
2n. Cognom:	BASAGAÑA	39
	BASEGAÑA	2

Segons l'Institut d'Estadística de Catalunya, a data 1 de juliol de 2004 un total de 808 catalans duïen com a primer o segon cognom alguna d'aquestes variants, per la qual cosa aproximadament un de cada vuit "Bassaganya" és santjoaní.

El cognom Bassaganya, extès fonamentalment pel Ripollès i, en molt menor mesura, per Osona, la Garrotxa i la Cerdanya, sembla ser d'origen basc, i podria significar "Dalt de la muntanya" ("baso" = muntanya amb bosc, forest; "gain/gainean" = a dalt). També hi ha la variant "Bassaganyes".

Font: Ajuntament. Padró municipal; www.idescat.net

Per què Sant Joan és "Baronal Vila"? D'on prové l'expressió "Vila i Ribera"?

El títol de "Baronal" que ostenta la vila té els seus orígens en el Monestir, que tenia el títol de baró, honor que va seguir ostentant el Capítol de Col·legiata, fins i tot després que va perdre definitivament la jurisdicció temporal l'any 1800. Posteriorment, aquest títol ha continuat aplicant-se a la vila de Sant Joan.

D'altra banda, la denominació històrica de "Vila i Ribera" fa referència a l'existència de dues realitats diferenciades: els santjoanins que vivien a la vila, dins del recinte emmurallat, i el que vivien a pagès. Els interessos d'aquests dos col·lectius van divergir en molts moments de la història de Sant Joan. La Ribera de Sant Joan, que aplegava la ruralia, formava un municipi propi fins el 1863, any en el qual per Reial Ordre de la Reina de 30 de maig es va acordar que el municipi de la Ribera de Sant Joan havia de ser absorbit pel de Sant Joan. El 19 de juny, l'Ajuntament de la Ribera, presidit pel seu darrer alcalde,

Esteve Bataller, va celebrar l'últim ple, durant el qual dos nens de 10 anys van ser les mans innocents que van extreure les boles del sorteig pel qual 4 dels 6 regidors s'integrarien al nou ajuntament unificat amb el de la Vila, que es va constituir l'1 de juliol de 1863 presidit per Josep Canadell. L'Ajuntament de la Ribera ja havia estat agregat al de la vila durant algunes èpoques coincidint amb les vicissituds polítiques del s.XIX. D'altra banda, comprenia l'antic terme de Santa Llúcia de Puigmal, que li havia estat agregat el 19 de juny de 1846.

Font: AHMSJA. Actes municipals. Burgueño, Jesús i Lasso de la Vega, Ferran: Història del mapa municipal del Catalunya. Generalitat de Catalunya, 2002.

La Veu de Sant Joan

Data d'inauguració: 11 de setembre de 1983
 Freqüència: 107.4MHz FM. En un principi havia utilitzat el 102.7.

El nom fou escollit per votació popular el 27/1/1984. Provisionalment s'anomenava « Ràdio Municipal de Sant Joan de les Abadesses ».

Des de la inauguració han passat per l'emissora 150 col·laboradors.

Amb la implantació de la digitalització, el sistema automatitzat té una capacitat de memòria de 183,5 Gbytes, que equival a una autonomia de 2.100 hores d'emissió. La radiofórmula actual inclou 2.808 temes musicals, i la discoteca de l'emissora inclou unes 20.000 unitats, entre discos de vinil i Cds.

Font: dades facilitades per la pròpia emissora

Com era la Sagrada Forma del Santíssim Misteri?

En una inspecció ocular feta per a principis del segle XX, mn. Josep Gudiol va observar que estava dividida en 8 partícules de diferent mesura. Va concloure que devia fer uns 40 mm. de diàmetre. Aquest és el croquis que en va fer, tot i que creia incomplet, en no haver pogut observar les partícules directament sinó a través del viril en què

es conservaven.

Font: "La Veu de Catalunya", 27 de juliol de 1911; Danés i Vermedas, Joan: Monestir de Sant Joan de les Abadesses. Barcelona: Ed. Taber, 1926.

"La bogeria": dades bàsiques

1890: Primer esment conegut de la tornaboda al Cubilà en el programa de festes. Es va començar, doncs, a anar al Cubilà entre els anys 1880 i 1890, ja que sabem que el 1880 la tornaboda es féu a la font de les mines.

1905: Any del primer esment a la "Marxa de les torxes" al programa de Festa Major.

1925: La comissió de festes ja demana que "l'alegria no degeneri en disbauxa", "respecte a les plantes i arbres", "no fer bromes de mal gust"... durant la tornaboda.

1927: Es repeteixen els incidents a la tornaboda.

1974: En aquest any (data no confirmada) es comença a tirar aigua durant el recorregut, tot i que en algun any anterior el jovent ja s'havia remullat en les fonts.

1981: L'Ajuntament i la Comissió de Festes demanen que no es tiri aigua als participants. Hi ha protestes i aldarulls i una tirada a la piscina. En els anys successius tornarà a tirar-se aigua amb normalitat.

1988: No se celebra la bogeria en senyal de dol per la mort per atropellament d'un jove quan tornava del Cubilà.

Noms que ha adoptat oficialment o popularment: "Tornaboda del Cubilà", "Marxa de les torxes", "Baixada del Cubilà", eufemísticament "corrua que al so d'alegres marxés es dirigirà a la plaça Major", "La bogeria".

MOTIUS DE LES SAMARRETES DE LA "RUTA DE LES BARMITES":

Nascuda com una iniciativa d'un grup d'amics, ha anat-se convertint en un element festiu més:

- 1992, 1993** - sense motiu especial / color blanc.
- 1994** - Borratxo amb cervesa / color blanc
- 1995** - Ànec Willy submergit en cervesa / color blanc
- 1996** - Ànec Willy amb una cervesa per barret / color blanc
- 1997** - Cervesa San Miguel + formigues / color blanc
- 1998** - Mosaic cervesa + ànec Willy / color blanc
- 1999** - Hard Rock / color blau fosc
- 2000** - University / color gris verd
- 2001** - Coca Cola (10 anys) / color vermell
- 2002** - Operación Triunfo / color groc
- 2003** - Rolling Stones / color negre
- 2004** - Burro català / color taronja

Grans enigmes de Sant Joan de les Abadesses (2)

QUI FOU EL TERCER CLASSIFICAT DE LA 1ª EDICIÓ DELS 3 DIES DE TRIAL SANTIGOSA ?

Durant anys aquesta ha estat una incògnita recurrent, sense que, fins avui, s'hagués pogut descobrir. En el palmarès cada any constava un buit en aquesta posició.

La classificació final de 1972 fou aquesta, segons hem averiguat a través dels diaris esportius de l'època:

1.	Pere Pi	(Montesa)	192 p.
2.	Xavier Cucurella	(Bultaco)	211 p.
3.	Leopold Milà	(Montesa)	222 p.
4.	Xavier Blanch	(Montesa)	232 p.
5.	Jordi Rabassa	(Montesa)	233 p.
6.	Miquel Blanch	(Bultaco)	239 p.
7.	Francesc Payà	(Ossa)	245 p.
8.	Terricabras	(Montesa)	261 p.
9.	R. Puigmartí	(Montesa)	262 p.
10.	Tresserras	(Montesa)	296 p.

El primer i segon dies foren guanyats per Pere Pi, mentre que el tercer el guanyà Jordi Rabassa. El guanyador absolut, Pere Pi, estrenava el model COTA 123, que encara no havia estat presentat oficialment.

Font: "El Mundo Deportivo", 5/4/1972, p.23

Referències a Sant Joan en algunes novel·les

"Rescatado ya mi baúl, que en campo negro ostentaba una corona de marqués, por cuyos timbres vendrás en conocimiento de su procedencia, me acerqué al comerciante y le dije:

-Mi nombre, que quizá no le sea desconocido, es... José Gil de San Juan de las Abadesas. He venido en galera por un capricho que tendré el gusto de referirle más despacio, cuando vaya a ponerme a los pies de las señoras, a quien tengo vivas ansias de conocer.

No extrañes la pausa que hice antes de pronunciar mi nombre. Me pareció el de Pepe Gil tan vulgar y ramplón, que tuve por conveniente realzarlo, a guisa de caballero andante, con otro nombre alto, sonoro y significativo; le

añadí, pues, el San Juan de las Abadesas, que se me ocurrió de repente."

FRANCISCO NAVARRO VILLOSLADA

Historia de muchos Pepes (1849)

F. Navarro Villoslada (Viana, 1818-1895) fou un escriptor i polític navarrès, de tarannà tradicionalista.

"Pastores, campesinos, carpinteros, el pueblo había vivido así durante siglos y se disputaba con San Juan de las Abadesas si la vaca que había agredido a la esposa de Maragall y que había originado el poema de "la vaca cega" era una vaca del lugar o de San Juan, aunque en la actualidad los eruditos se inclinan por San Juan.

Nada de esto debía saber entonces Dardé, y pese a los años transcurridos y las clarificaciones operadas sobre su figura hoy no se sabe con certeza por qué eligió este pueblo para su extraña aventura"

MANUEL VÁZQUEZ MONTALBÁN

Recordando a Dardé. Barcelona: Seix Barral, 1969. Recordando a Dardé és la primera novel·la de Vázquez Montalbán (1939-2003), ambientada en un poble fictici anomenat Romaí, identificable com Sant Pau de Segúries. Fou reeditada a "Tres novelas ejemplares" (1982).

"Los soldados, siguiendo a sus verdugos, partieron hacia la derecha hasta llegar a las inmediaciones de San Juan de las Abadesas y junto al punto denominado el Manso de Camarells (sic).

La fúnebre comitiva caminaba silenciosa.

Las duras penalidades de su cautiverio no eran para ellos tan martirizadoras como el recuerdo de un bien perdido. Madres, hijos y esposas, ¿quién se encuentra apartado de vosotros sin que brote a sus ojos una lágrima?"

JUAN BOTELLA CARBONELL

El drama de San Juan de las Abadesas (Fusilamiento de los prisioneros de Olot). Barcelona: D. Juan Oliveres, editor-impresor, 1877. Col. Episodios de la guerra civil.

Es tracta d'una novel·la històrica de caire folletinesc, obra de Juan Botella (Dènia, 1855-?, escriptor i ideòleg federalista), que finalitza a Sant Joan amb l'afusellament massiu de la tercera guerra carlina (1874).

Sant Joan, final d'etapa de la Volta a Catalunya (1973)

- Edició: 53ª Volta a Catalunya
- Dia: Diumenge, 16 de setembre de 1973
- Etapa arribada: 4ª, 2n. sector en línia
- Recorregut: Calonge/Sant Joan de les Abadesses
- Kilometratge: 131,4 Km.
- Arribada: pel Coll de Santigosa.
- Recta final: Ctra. de Camprodon/pl. d'Anselm Clavé
- Hora arribada de la caravana: 16:26
- Classificació de l'etapa:

1. Wladimiro Panizza (It. - G.B.C.)	4h.5m.3s.
2. Herman Van Springel (Bel. - Rocado)	a 21s.
3. Antonio Martos (Esp. - Kas)	id.

- Velocitat mitjana: 32,173 Km/h

Després de l'etapa, es va col·locar líder Luis Ocaña, però el guanyador final de la Volta fou Domingo Perurena.

- Etapa sortida: 5ª. Sant Joan de les Abadesses/Andorra. 141,2 Km

Font: Programa oficial de la cursa i "El Mundo Deportivo", 17/9/1973

Grans enigmes de Sant Joan de les Abadesses (3)

L'ENIGMA DEL VAIXELL "CESANA"

L'any 1974, i en correspondència amb les bones relacions amb Mèxic, el C.I.T. i un grup de santjoanins, amb la col·laboració de l'Ajuntament, varen decidir realitzar una còpia del timpà de Sant Pol per regalar-la al "Museo de las Culturas de la Ciudad de México", on no hi havia cap exemplar de romànic. Es va realitzar la còpia amb la col·laboració d'uns tècnics alemanys, amb un material llavors innovador, que imitava la pedra. Fou difícil aconseguir els permisos per a l'enviament, ja que cal recordar que Mèxic no mantenia relacions diplomàtiques amb l'Estat Espanyol, i a més, no deixava entrar productes espanyols en represàlia a les darreres sentències de mort que havia dictat Franco. Finalment, el 12 de setembre de 1975 s'obtingué la franquícia diplomàtica i la peça s'embarcà en el vaixell "Cesana", de bandera italiana, amb destí al port de Veracruz. No se sap on anà a parar el timpà, però el cert és que la caixa, marcada com M.D.L.C.D.M., es va trobar a faltar en la descàrrega i no va arribar mai a destí. L'agència de duanes va indem-

nitzar en 30.000 ptes, que no van compensar ni de bon tros les despeses que s'havien ocasionat. El timpà no ha estat localitzat mai més.

Font: [s.n.]: "Resumen de la relaciones entre San Juan de las Abadesas y México", 1/12/1993. AHMSJA

Per què la figura del mal lladre del Santíssim Misteri té amputat un braç?

No és que fos manc: en el segle XVIII va construir-se el cambril que havia d'allotjar el grup del Davallament, però no es va preveure que les figures no cabrien en el lloc que els havia estat assignat. En aquells moments no es tenia consciència del valor artístic del conjunt i se'l considerava només com l'estoig del Santíssim Misteri. Així doncs, es va optar per amputar un tros de les creus, i per tant, els braços esquerres dels dos lladres, Dimes i Gestes. La raó per la qual la figura del bon lladre actualment és sencera és que fou cremada el 1936 i posteriorment, en reproduir-se fidelment l'original, l'escultor Pere Jou va optar per reconstruir també aquesta part.

Sant Joan - Texas

L'any 1987 es construí una gran torre de perforació a la finca de La Girona, prop de l'actual boca del túnel de Collabós, en el marc d'unes prospeccions petrolíferes i gasístiques.

NOM DEL SONDEIG: El Serrat-1

PERMÍS D'INVESTIGACIÓ: Cardona-P

COMPANYIES: Unió Texas (25%)
Louisiana Land (25%),
Repsol (25%)
ESSO (15%) i ERT (10%).

DURADA: del 8 d'abril al
18 de juny de 1987

PROFUNDITAT: 2.985 metres

RESULTAT: Va donar indicis de gas. Es va fer una prova de producció però els resultats van ser negatius.

A l'hora d'abandonar el sondeig hi van haver problemes mecànics, ja que continuava sortint gas per la tuberia

Font: Miquel Saña: « Les investigacions petrolíferes a Vallfogona de Ripollès durant el segle XX » Annals 97-98. Ripoll: Centre d'Estudis Comarcals, 1999.

A la vila de Sant Joan (Maria Teulera) Cançó tradicional

I ai! Una cançoneta nova
jo bé us la diré cantant
treta hi és de dos que festegen
a la vila de Sant Joan.

Adéu i adíós, Marieta Teulera
a casa del llop no entraràs mai.
*Ella és filla de l'Aduana
allí on fan los albarans,
i ell és fill de bona casa
d'allí vora del portal*

La voluntat que ells se porten
és cosa de quatre o cinc anys,
i un dia sortint d'ofici
i allà dalt de l'Era Gran,

els dos varen encontrar-se:
passen un rato conversant.

I mentre los dos conversaven
hi va passar el pare d'en Pau.

Li do una oreiada per banda

i: - Au, anem's-en a casa, Pau..

I en Pau li feia de resposta:

-Vós pare, passeu al davant-.

La noia queda avergonyida:

Se tira carrer Major avall,
i allí a les voltes de cal Pinxo
a la seu mare ho va contant.

-Ai! Vós mare, si ja ho sabíeu
les penes que passa en Pau!

-Ai! Lo que te vull dir, Maria,
que deixis de tractar en Pau,
criat del vicari general,
que si ell sap la noticia
molt de prompte no us casaran.

*I en Pau se n'és 'nat a València
i encara no ha passat El Grau
I ell se girava a darrera:*

*"Adios, vila de Sant Joan,
i aconsoleu-me Maria,
que m'han dit que plorava tant.*

*Jo'n tinc un germà als estudis
que aviat l'ordenaran;*

*que quan ell cantarà missa,
ai!, los dos nos casaran"*

Això era la un diumenge,

L'altre diumenge Sant Joan,

L'altre diumenge Sant Joan era

I el casament ja tira en 'vant.

Cantada per Pere Fajula, Xerraviu, el 1918. Als últims anys de la seva vida es va llogar a les mines de Surroca per a distreure els miners tot cantant i explicar històries.

Els fragments en cursiva corresponen a estrofes de la versió recollida, més antigament, al Romance-rillo Catalán, que té lleugeres diferències. En aquesta versió es diu "a casa d'en Pau Llop" i no "a casa del llop"

Probable localització del recorregut narrat en la cançó:

Font: M. Antònia Juan i Nebot (ed.): Cançoner del Ripollès. Ripoll: Centre d'Estudis Comarcals, 1998; Milà i Fontanals, Manuel: Romance-rillo Catalán. Barcelona: Libreria de Alvaro Verdaguier, 1882. Localització al plànol: elaboració pròpia

Dificultats en l'estrena de la restau- ració del Ball de Pabordes (1934)

"(...) Quan s'havia d'inaugurar el ball, plovia a bots i barrals amb desesper de tothom. No es va inaugurar fins al vespre. Quan es donà l'ordre els músics estaven dispersats i les pavordesses s'havien disposat a altres quefers. A les deu ja la gent s'esperava a la plaça i la plaça estava feta un fangueig, i hi tingueren de tirar no sé quants sacs de serradura. Quan els músics es presentaren ja tothom estava tip d'esperar. I es començà el passat i s'anaren a cercar les pavordesses, tothom malhumorat. I quan aquestes es presentaren a la plaça, uns quants tranquils encengueren uns ciris com si assistissin a uns funerals. El fracàs ja es mastegava (...) Però així que començà el preludi, la gent s'interessà de veres davant la perfecció amb què els balladors es movien. I acabada la primera, la de salutació, sonaren fèrvits aplaudiments, que es repetiren a cada part fins arribar a una verdadera ovació al final."

Font: Fragments d'una carta de Joan Danés a Ramon Serrat.

Alcaldes de Sant Joan ordenats per durada en el càrrec (des de 1863)

Eduard Armengol i Esteve (1949/1968)	19 anys 3 mesos 3 dies
Josep Bosch i Ginesta (1968/1978)	9 anys 11 mesos 16 dies (1)
Jaume Bellapart i Torrent (1883/1885; 1894/1901)	9 anys 3 mesos 28 dies
Josep Bassaganya i Bosch (1983/1987; 1995/1999)	8 anys 1 mes 23 dies
Josep Vidal i Rigat (1924/1925; 1942/1949)	7 anys 6 mesos 1 dia
Carles Bassaganya i Serra (1999 - ?)	6 anys 2 mesos 11 dies (2)
Josep Soler i Serrat (1885/1861)	6 anys
Frederic Martin i Passebois (1904/1910)	6 anys
Jaume Soldevila i Roqué (1920/1923; 1931/1934)	5 anys 9 mesos
Francesc Aran i Garriga (1934/1936; 1939/1942)	5 anys 6 mesos 16 dies
Joan Roqué i Planas (1914/1916; 1918/1920; 1923)	5 anys 1 mes 14 dies
Pere Picart i Folcrà (1978/1983)	5 anys 25 dies (3)
Gerard Costa i Albrich (1991/1995)	4 anys 2 dies
Lluís Grabulosa i Vila (1987/1991)	3 anys 11 mesos 15 dies
Daniel Plana de Cruañas i Ventolà (1925/1928)	3 anys 9 mesos 3 dies
Joan Nonó (1868/1872)	3 anys, 3 mesos 3 dies
Miquel Tarré (1872/1874; 1875/1877)	3 anys 5 mesos 17 dies
Pere Casals i Picart (1874/1875; 1879/1881)	3 anys 4 mesos 28 dies
Joan Pau Serrat i Vila (1901/1904)	2 anys 8 mesos 2 dies
Ramon Font i Sala (1891/1894)	2 anys 6 mesos
Joan Planas (1865/1867)	2 anys 4 mesos 18 dies
Josep Vilella i Sadumí (1877/1879)	2 anys 4 mesos
Josep Canadell (1863/1865)	2 anys
Antoni de Serralta i Guiu (1881/1883)	2 anys
Josep Colomer i Bover (1910/1912)	2 anys
Manuel Antem i Rovira (1912/1914)	2 anys
Àngel Canelles i Palomeras (1976/1978)	1 any 9 mesos 16 dies (1)
Josep Salvadó i Savé (1916/1918)	1 any 6 mesos 8 dies
Jeroni Crehuat (1867/1868)	1 any 5 mesos 4 dies
Jeroni Pujol i Corriols (1928/1930)	1 any 3 mesos 26 dies
Esteve Picañol i Pijula (1930/1931)	1 any 1 mes 10 dies
Josep Moreta i Prat (1936/1937)	9 mesos 4 dies
Ramon Arqués i Lluella (1937; 1938)	7 mesos 24 dies
Joan Rosaus i Tarré (1923/1924)	6 mesos 6 dies
Pelai Soler i Serrat (1938/1939)	6 mesos 3 dies
Vicenç Martín i Alsina (1936)	4 mesos 23 dies
Joan Mayol i Pagès (1938)	3 mesos 3 dies
Jaume Roqué i Font (1949)	3 mesos 3 dies
Josep Mayà i Coma (1938)	3 mesos
Josep Pujol i Vilardell (1920)	2 mesos 7 dies
Felicià Casals i Siqués (1879)	9 dies
Gabriel Llens (1875)	6 dies
Antoni Folcrà i Gironella (1885)	4 hores (4)

(1) Pel que fa a Josep Bosch, s'han computat tots els anys fins a la seva renúncia, si bé els darrers anys actuà com a alcalde, amb el caràcter d'accidental, Àngel Canelles, que també ha estat inclòs al llistat.

(2) Computat fins el 14/8/2005

(3) Afegits als anys de càrrec per elecció democràtica gairebé tot un any anterior en què fou alcalde amb caràcter d'accidental.

(4) Escollit a les 10,45h sense la majoria de regidors presents, l'anterior alcalde farepetí l'elecció a les 3 de la tarda i, també sense quòrum, surt escollit Josep Soler.

Font: AHMSJA. A partir d'un llistat elaborat per Carme Danés, corregit i ampliat per Alex Porta.

Com
adreçar-se al
bestiar sant-
joaní per tal
que et faci cas

Gallines: tites, tites

Oques: tirones, tirones

Cabres: vita, vita

Vaques: meixa

Vedell: manyec

Gos: quisso

Porcs: nuts, nuts

Gat: mixo

Font: recollit a la zona d'El Marquès i Rocaters

L'embaràs de la princesa d'Astúries

Fa pocs anys, l'Ajuntament va decidir de retirar del saló de sessions el retrat del Rei. La història ens ensenya que les preferències "republicanes" dels santjoanins vénen de lluny. L'any 1771 ens vàrem guanyar una seriosa repulsa per part de Joan Sargatal, que aleshores era el síndic personer i pel que es veu, un seriós candidat a "botifler" santjoaní de l'any. El rei d'Espanya, Carles III, per mitjà del seu governador a Vic, va demanar a l'Ajuntament que es complissin *"las rogativas que su real magestad que Dios guarde, encarga a todos sus vasallos por el feliz preñado y alumbramiento de su muy cara y amada nuera y sobrina, la serenísima princesa de Asturias"*. La Leticia d'aleshores, doncs, havia de parir i totes les Espanyes havien de resar perquè tot anés com una seda. Cinc dies després d'haver rebut el manament, d'obligatori compliment, el més calent era a l'aigüera. El nostre benvolgut Sargatal protesta enèrgicament per la desídia del consistori. L'endemà mateix, el ple de l'ajuntament resolla la petició reial i *"respondiendo el ayuntamiento la impertinente e intempestiva exposición a instancia que escritos hizo Juan Sargatal, síndico per-*

sonero", protesta per les calúrnies llançades pel síndic respecte la suposada infidelitat a la corona i s'acorda fer una processió encapçalada pel Santíssim Misteri, seguit de la Mare de Déu del Prat, per la Mare de Déu de la Mercè i per un Sant Antoni "muy milagroso", segons l'escrit. Finalment, també es van celebrar dues cerimònies religioses, una a l'església parroquial i l'altra a la col·legiata, amb exposició pública de les relíquies de Sant Joan i Sant Pau.

Font: Llibre de Resolucions dels senyors cònsols de la vila de Sant Joan de les Abadesses. AHMSJA.

Carrers en xifres

CARRER MÉS LLARG: Ramon d'Urg. 748m (698m si es descomten els 50m que formen part de la plaça Clavé)

CARRER MÉS CURT: Vista Alegre. 15m

CARRER MÉS AMPLE

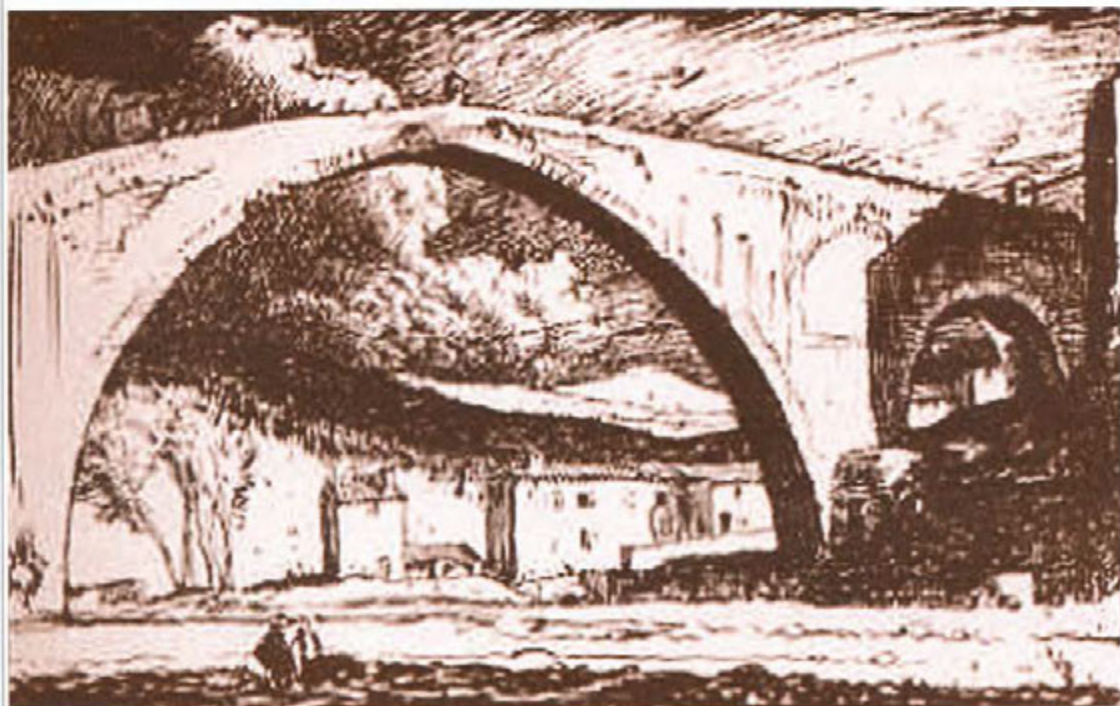
(VORERA A VORERA): Can Crehuet. 15m

CARRER MÉS ESTRET: Taga. 1m a la part de dalt.

CARRER AMB MÉS LLETRES QUE METRES: Carrer de l'Arquitecte Puig i Cadafalch (33 lletres / 24 metres).

Aquest carrer no té cap número assignat.

Font: elaboració pròpia amb una roda de medicació

Dibuix extret del llibre "A Book of Bridges" de Frank Brangwyn i Walter Shaw-Sparrow (1914).

Grans enigmes de Sant Joan de les Abadesses (i 4)

ON SÓN LES TRES CREUS DE LES TRES CREUS?

La creu que hi ha al capdamunt de la muntanya de les Tres Creus no té res a veure amb el topònim, ja que hi fou instal·lada l'any 1926, per a commemorar la Santa Missió i, en canvi, hi ha constància del topònim "Les Tres Creus" pel cap baix des de mitjans del segle XIX. Prop de la creu n'hi ha una altra gravada en una roca de la qual s'explica, potser apòcrifament, que marca el lloc on morí un mossèn. Una altra roca que contenia una altra creu gravada va desaparèixer fa un parell de dècades. Una hipòtesi -no comprovada- per explicar el nom del lloc seria que antigament existís un via crucis del qual restessin prop del cim tres creus com l'actual gravada a la roca i la que hi havia fa pocs anys i que això hagués donat nom a la muntanya, com a molts llocs a aquestes muntanyes s'anomenen "El Calvari".

carrer, y en cas de resistencia donarme part a la Autoritat.

7. Fertancartotas las casas en que se puegue ó se promogan alborots despues de la hora que l'Ajuntament hagesenyalat (...)

8. No permetre que ningu dorme dins los carros detinguts (...) y procurar que los carros carregats de los forasterstingan llumdenit.

9. Ausiliar a los vehíns y acompañar a los que necessiten lo Parroco, Metge, Apotecari, Llevadora o Veterinari.

(...)

11. Cuidar de netejar, arreglar y encender los fanals públichs en los dias y horas que lo Ajuntament li señale.

(...)

14. Correrá durant todas las horas de la nit. Comensará a cantar en la plassa major. No seguirá constantment lo mateix curs. Procurará que en lo punt que un dia se ha cantat una hora sia en lo dia seguent horavariada.»

Font: «Restauració», núm. 36. Desembre 1929

Ordenances Municipals (1877) El sereno

«Esdelaobligació de aquestempleat:

1. Cantar la hora y lo temps que fasse cada nit, seguint las reglas següents:

- En los mesos de Janer, febrer, Novembre y Desembre delas 10 del vespre á las 6 del matí

- En los mesos de Mars, Abril, Setembre y Octubre desde les 10 y 2/4 des del vespre á les 5 del matí.

- En los mesos de Maig, Juny, Juliol y Agost, desde las 11 del vespre á las 4 del matí.

2. Vigilar si se veu foch en alguna casa ó lloch de la vila ó districte (...)

3. Vigilar que no se comete cap robo, en las casas, en los carros y en los shorts prop de la vila.

4. Donar part á las Autoritats competens si veu gent armada ó suspitosa durant lanit.

5. Mirar si las portas ó botigas de las casas quedan overtas durant lanit, y si en los balcones finestras ó paradas hi ha quedat roba estesa o altres efectes (...)

6. Evitar las rahons en las casas y carrers y fer retirar á los que ho promogan, tan si son en las casas com en lo

Josep Pla elogia els santjoanins

“És generalment constatable el gran interès que senten els naturals de la població pel seu monestir. És un fet que entendra i estimula l'esperit. Duran Reynals ja ho havia constatat en el curs del procés, ple de dificultats, de la restauració. A Sant Joan de les Abadesses hi ha un grup de persones de totes les edats -sobretot joves- que senten el localisme d'una manera intel·ligent i apassionada. És un fet important, l'únic que pot tenir eficàcia. S'ha de començar per baix, per la terra. S'ha de continuar. S'ha de deixar a part tot el que és soroll i fum. Per no perdre's en el no res -com deia Montaigne- l'esperit ha de tenir una direcció concreta i clara. S'ha de continuar, a pesar de tots els obstacles. Treballant una mica cada dia s'arriba indefectiblement a un resultat apreciable. Si es mantenen en aquesta ratlla, aquests xicots hauran fet un gran servei al país que en definitiva és l'única cosa que té importància”

Josep Pla. Viatge a la Catalunya Vella. Barcelona: Ed. Destino, 1968.

Monografies del programa de Festa Major

Encara que anteriorment s'hi solien publicar alguns articles de temàtica local, des de l'any 1972 el programa de Festa Major es dedica íntegrament a un tema santjoaní.

- 1972 La vila i la festa en altres temps
- 1973 Petita crònica d'uns anys tristos
- 1974 Algunes etapes del desenvolupament de la vila /enquesta
- 1975 Els ponts que duen a la vila
- 1976 Geologia de Sant Joan de les Abadesses
- 1977 La vila: els carrers i nosaltres
- 1978 Cronologia del segle IX al segle XX
- 1979 Els masos a Sant Joan de les Abadesses
- 1980 El tren a Sant Joan de les Abadesses en el centenari de la seva inauguració
- 1981 Centenari del naixement de Ramon Serrat i Fajula
- 1982 Record de l'homenatge al Comte Guifré
- 1983 Petita història de Sant Joan de les Abadesses
- 1984 50è aniversari de la restauració del Ball de Pabordes
- 1985 Sant Joan, feliços 20
- 1986 Convocatòria de l'XI centenari del monestir de Sant Joan de les Abadesses
- 1987 Textos de l'Onzè Centenari
- 1988 Els boscos de la vall
- 1989 25 anys del C.I.T.
- 1990 La música a Sant Joan de les Abadesses
- 1991 Les feines del camp
- 1992 Les fonts de Sant Joan de les Abadesses
- 1993 Centenari de "La vaca cega" de Joan Maragall
- 1994 L'ensenyament a Sant Joan de les Abadesses
- 1995 75 anys de la inauguració del pont nou
- 1996 Les herbes remeieres a Sant Joan de les Abadesses
- 1997 La Vila Vella de Sant Joan de les Abadesses
- 1998 La festa de l'arbre a Sant Joan de les Abadesses. Primer centenari.
- 1999 6 dies, si bé no enters, amb Joan Coma
- 2000 L'excursionisme a Sant Joan de les Abadesses
- 2001 L'hospital de Sant Joan de les Abadesses. 900 anys al servei de la vila.
- 2002 El patrimoni de Sant Joan de les Abadesses dipositat al Museu Episcopal de Vic
- 2003 El nostre bestiar. Un art i una lliçó.
- 2004 L'escola Mestre Andreu. Un edifici bastit fa 75 anys
- 2005 El calaix de sastre. Miscel·lània (in)útil de Sant Joan de les Abadesses

Il·lustracions de Joaquim Renart (1918)

Agraïments: A en **Joan Ferrer**, per les seves contribucions, la seva ajuda entusiasta en la recerca de material i per ser l'autor de les entrades "L'embaràs de la princesa d'Astúries", "L'exèrcit santjoaní", "Augment de sou dels regidors" i "Errors freqüents de la historiografia santjoanina". A l'**Alex Porta**, a qui hem fet trencar el cap buscant dades "inútils" a l'Arxiu Municipal, i especialment per la seva contribució minuciosa en l'elaboració de la llista d'alcaldes. I també a les altres persones que ens han aportat idees o dades per a la redacció d'aquesta miscel·lània, en especial a: Josep Garriga, Jordi Garriga, Xavier López, Gerard Muñoz, Joan Quintana, Jordi Roca, David Serra, Montse Viñue-

las i Unió Excursionista Sant Joan, Mossos d'Esquadra i Policia Local.

Arxius i biblioteques consultats: Arxiu del Monestir (AMSJA), Arxiu Blanxart/Arxiu del Monestir (AB-AMSJA), Arxiu Històric Municipal (AHMSJA), Arxiu Comarcal de Ripoll (ACRI), Biblioteca de Catalunya (BC), Biblioteca de la Universitat Pompeu Fabra (UPF), Arxiu Nacional de Catalunya (ANC), Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona (AHCB), Cartoteca de l'Institut Cartogràfic de Catalunya (ICC)

Il·lustracions de J. Renart reproduïdes amb l'autorització de la Biblioteca de Catalunya.

Obra de Joaquim Renart (1918)

Actes litúrgics

Des del dia 1 fins al dia 9 de setembre, Novena al Santíssim Misteri.

A les 7 i deu minuts de la tarda, rès del rosari.

A 2/4 de 8, Vespres i Missa, al monestir.

DISSABTE DIA 10

A les 2 de la tarda, Repic general de Campanes.

DIUMENGE DIA 11

SOLEMNITAT DEL SANTÍSSIM MISTERI

A 2/4 d'11 del matí, Ofici solemne. Presidirà la celebració de l'Eucaristia i farà l'homenaje Mons. Jaume Camprodon, bisbe emèrit de Girona. A l'ofertori es ballaran uns compassos del Ball dels Pabordes.

Acabada la Missa es farà l'Exposició de l'Eucaristia al Front del Crist. La Sagrada Forma romandrà tot el dia exposada per tal de ser adorada pels fidels.

A les 12 del migdia, missa dominical.

A les 9 del vespre, Solemne Vella al Santíssim Misteri. Benedicció eucarística i cant dels goigs.

El monestir restarà tancat des de les 2 fins a les 4 de la tarda.

DILLUNS DIA 12

Memòria de Santa Maria la Blanca.

A 2/4 de 12 del migdia, Missa de la Mare de Déu.

DIMARTS DIA 13

Memòria del Beat Miró.

A les 11 del matí, Missa en record dels difunts de la vila que han mort al llarg de l'any.

Actes populars

DISSABTE DIA 3

Enfilada a Sant Antoni, sortida a les 9 de la nit de la plaça Torres i Bages. Durant la pujada, proves per anar fer gana.

A les 10 de la nit, sopar popular. Seguidament, ball amb Josep i el seu teclat.

A partir de la 1 de la nit, música i animació a càrrec de Lluïa Ferrer del Freakandó matiner de RAC 105.

DIUMENGE DIA 4

A 2/4 d'11 del migdia, al Palau de l'Abadia, inauguració de l'exposició 25è Aniversari dels gegants de Sant Joan.

Seguidament, presentació del nou vestuari dels gegants.

DIVENDRES DIA 9

A partir de les 7 de la tarda i fins les 10 de la nit, a la carpa de can Crehuet, Festa sense Pares.

A partir de les 10 de la nit, a la carpa de can Crehuet, Bar Musical. (F)

A les 12 de la nit, a la plaça Major, Entrevoltes 2005. Actuació dels Diablers del Ripollès amb una cercavila pel poble que començarà i acabarà a la plaça Major. A continuació, concert amb els grups La Carrau, Skaparapid i Strombers. Organitza: Jovent Actiu Santjoaní JAS. Col·labora: Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses

DISSABTE DIA 10

A les 11 del matí, Partit Amistós de Futbol, de pre-benjamins, entre els equips C.F. Ripollès i C.E. Abadessenc.

Tot seguit, Partit Amistós de Futbol, de benjamins, entre els equips Barçai i C.E. Abadessenc.

A la 1 del migdia, a la part superior de l'Av Jaume I, la Corporació del Bac, col·locació de la primera pedra de la Vila Icària. Hi haurà parlaments de il·lustríssim Alcalde, Carles Bassaganya i Serra, el president del Fundació Eduard Soler, Francesc Solà i l'honorable conseller de Treball i Indústria, Josep M. Rafé.

A les 3 de la tarda, al camp de tir, Tirada Social al Plat.

A les 3 de la tarda, a la Carpa de can Crehuet, 1r campionat de botifarra.

A les 3 de la tarda, Partit Amistós de Futbol, d'alevins, entre els equips Unió Esportiva Vici i C.E. Abadessenc.

A les 3 de la tarda, Trobada de Gegants, 25 anys per 25 colles. Plantada a la plaça Barcelona. Els

gegants de Sant Joan, Isaura i Gentil, faran la Cercavila fins a la plaça Major, acompanyats dels gegants que foren els seus padris fa 25 anys en el seu bateig, els gegants de Ripoll i Torelló i la resta de colles geganteres convidades: Amer, Arbúcies, Argenton, Camprodon, Capelles, Castellfollit de la Roca, Colònia Estebanell, Esparreguera, Girona, L'Esquirol, Manlleu, Molins de Rei, Ogassa, Palljà, Queralbs, Sant Andreu del Palomar, Sant Cugat del Vallès, Sant Quirze del Vallès, Sant Pau de Segúries, Sarrià de Ter, Vilafranca de Ter, Vilassar de Dalt Recorregut: pl. Barcelona, Joan Maragall, Ramon d'Urg, Sant Pol, Beat Miró, Major, Ferrer i Olzina, pl. Abadessa Emma, pl. de l'Abadia, pl. Torras i Bages, Pere Rovira, ctra. Camprodon, Fundació Emma, pl. Pompeu Fabra, Ramon d'Urg, Joan Maragall, pl. Barcelona.

A les 6 de la tarda, arribada dels gegants a la pl. Barcelona, ballada dels gegants de l'Associació de Gegants de Catalunya.

Seguidament, entrega d'obsequis commemoratius dels 25 anys dels gegants de Sant Joan a les colles convidades.

Un cop finalitzats els actes del 25è aniversari dels gegants, Festa de l'escuma a la plaça de Barcelona per a petits i grans.

A 2/4 de 5 de la tarda, Partit amistós de Futbol, de cadets, entre els equips Unió Esportiva Vici i C.E. Abadessenc.

A les 2/4 de 7 la tarda, Partit amistós de Futbol, de juvenils, entre els equips Unió Esportiva Vici i C.E. Abadessenc.

A les 9 del vespre, des del campanar del monestir, tradicionals Serenates, dels compositors santjoanins Narcís Oliveras i Ramon Serrat, amb la Cobla Jovenivola de Sabadell. Tot seguit, Passant, fins a la plaça Major.

A continuació, a la plaça Major, Audició de Sardanes amb la Cobla Jovenivola de Sabadell.

Tercer Sopar del Jovent de Sant Joan al restaurant La Teuleria. Sortida amb autobús a partir de les 9 del vespre de davant del Bar La Rodona. Organitza: Jovent Actiu Santjoaní JAS, col·labora: Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses, La Veu, Ca la Natí, Metropolitan, Consell Comarcal del Ripollès.

A 2/4 d'11 de la nit, al Teatre Centre, representació de l'obra de teatre "Moda Íntima", a càrrec del Taller de Teatre la Teranyina de Ripoll. Organitza: SAT Teatre Centre. Entrada 10 €

A partir de 2/4 de 12 de la nit, el pavelló, Ball amb els conjunts Paris la Nuit i Metropol. Entrada 5 € (F).

A partir de 2/4 de 12, a la carpa de can Crehuet, Rural DJS: Groove Garcia (Cassagrande), André Vicenzo (Merci), David Groove (Blue Musik Club), EduZaka i Alberto Farga (Sitis). VideoProjeccions Videoina. Entrada 5 € (F).

La mateixa entrada serveix per assistir a qualsevol dels dos espais.

DIUMENGE DIA 11

Diada Nacional de Catalunya

A 1/4 d'11 del matí, a la plaça Major, les Autoritats, precedides pels Gegants i la Cobla, s'encaminaran cap al monestir per assistir a l'Ofici Solemne.

A 3/4 de 12 del migdia, a la plaça Major, la Cobla Montgrins interpretarà la Sardana d'Honor "Pastors a Betlem" de Ramon Oliveras. Enguany és dedicada al Sr. Ramon Oliveras per la seva dedicació i trajectòria sardanista.

A 2/4 d'11 del migdia, a l'edifici del Palmàs, inauguració del monument "150 anys de l'Himne Nacional Mexicà" de Salvador Farrés i de l'espai exterior de la Casa Natal del compositor de l'Himne Nacional mexicà, Jaume Nunó i Roca. Comptarà amb la presència de la corporació municipal, i parlaments del cònsol honorari dels Estats Units de Mèxic a Barcelona, l'alcalde de Sant Joan de les Abadesses, i l'alcalde de San Luis Potosí (Mèxic).

Seguidament, al mateix edifici del Palmàs, la Cobla Montgrins interpretarà dues Sardanes.

A dos quarts de dues del migdia, a l'església del monestir: Ofrena floral a la simbòlica corona del comte Guifré, fundador del monestir de Sant Joan de les Abadesses i de la dinastia nacional catalana.

A les 4 de la tarda, des de la plaça Major, els Pabordes, acompanyats del delegat de l'Autoritat i precedits per la cobla, aniran a buscar les Pabordesses als respectius domicilis i s'adreçaran a la plaça Major.

A les 5 de la tarda, a la plaça Major, Ball dels Pabordes amb la cobla Montgrins. Les parelles balladores seran:

Guifré Miquel - Marta Serrat
Dani Bermúdez - Anna Surinyach
Joel Regués - Elsa Roqué
Ferran Bolarios - Montse Costa

A les 5 de la tarda, Partit amistós de Futbol, entre els primers equips Unió Esportiva Vici i C.E. Abadessenc.

A 2/4 de 6 de la tarda, al passeig comte Guifré, Audició de Sardanes amb la cobla Montgrins.

A la mitja part de laudició, la cobla interpretarà Els Segadors, Himne

Nacional de Catalunya.

A 2/4 d'11 de la nit, a la plaça Major, Audició de Sardanes amb la cobla Montgrins.

A partir de les 11 de la nit, al Casal de jubilats i pensionistes, Ball, amb Duo Continental.

A partir de 2/4 d'12 de la nit, a la carpa de can Crehuet, Ball, amb els conjunts Nova Gamma, Mafia, Fàbrica de Flores i Djs. Entrada gratuïta. (F)

DILLUNSDIA 12

Al matí, a la sala de sessions de l'Ajuntament, 1^a. Jornada d'Inter-canvi Econòmic Mèxic Catalunya, adreçada a empresaris. Organitza: Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses, Fundació ECA Global, CÒPCA i Consolat de Mèxic a Barcelona.

A les 12 del migdia, a l'avda. comte Guifré, c. de Ramon d'Urgel. Clavé, tres Sardanes amb la cobla Montgrins.

A la 1 del migdia, a l'església de Sant Pol, Concert de Cobla amb la cobla Montgrins.

A la finalització es farà entrega a l'insigne compositor Tomàs Gil i Membrado, d'una placa de reconeixement per les múltiples sardanes dedicades a la vila de Sant Joan de les Abadesses i a la seva gent, i per la seva trajectòria sardanista.

LA SARDANA NÚM. 1 DE BASILI VILAGELIU

Entre els compositors santjoanins de sardanes cal esmentar el mestre més antic, Basili Vilageliu i Corriols (1855-1909), professor i pedagog de música, organista de la nostra parròquia i autor de música religiosa, iniciador de la coral claveriana que, anys més tard, esdevindria la Joventut Coral Abadessena i del Cor del Centre Catòlic. El mestre Basili va arranjat la música per a cobla del Ball dels Pabordes que era el que s'executava abans de la restauració i nou sardanes sense títol numerades de 1 al 9, que actualment es conserven al museu del monestir. Aquestes 9 sardanes van ser creades per a ser tocades per cinc instruments: dos clarinets, el cornet, el fiscorn i el contrabaix, i no podien ser interpretades per una cobla actual fins que l'insigne compositor Tomàs Gil i Membrado, gran admirador de Sant Joan de les Abadesses, va fer un estudi d'aquestes sardanes i gràcies al seu esforç les va instrumentar per a cobla.

enguany, s'estrenarà a l'església de Sant Pol la sardana núm. 1 de Vilageliu, de la mateixa manera que s'estrenà l'any 1994, la sardana núm. 1 de Ramon Serrat i Fajula.

Josep Burniol i Falcrà

A les 5 de la tarda, a la carpa de can Crehuet, Concert de Festa Major, amb l'Orquestra Montgrins. Entrada 2 €.(F)

A les 5 de la tarda, a la Residència Fundació Privada Municipal Emma, ball de Festa Major.

A 2/4 de 7 de la tarda, al passeig Comte Guifré, Audició de Sardanes amb la cobla Contemporània.

A 2/4 de 10 de la nit, des de la plaça Major, els Pabordes, acompanyats del delegat de l'Autoritat i precedits per l'orquestra, aniran a buscar les Pabordesses als respectius domicilis i s'adreçaran a la plaça Major.

A 2/4 d'11 de la nit, a la plaça Major, Ball dels Pabordes amb la cobla Montgrins.

A les 11 de la nit, a la plaça Major, Audició de Sardanes, amb la cobla Contemporània.

A partir de les 11 de la nit, al casal de jubilats i pensionistes, Ball, amb la Família Serrallonga.

A partir de les 12 de la nit, a la carpa de can Crehuet, Ball amb els conjunts Orquestra Montgrins i Montecarlo. A les 5 de la matinada, Diana Florejada amb xaranga musical pels principals carrers. A 2/4 de 6, a la carpa, Ball del Pijama amb el grup Montecarlo. Entrada gratuïta. (F)

DIMARTS DIA 13 DIA DE LA NENA I DEL NEN

A les 11 del matí, Audició de Sardanes, amb la cobla La Principal d'Olot, a la pl. Major, pl. de l'Abadia, avda. comte Guifré, pl. de l'Escultor Pujol, c. de Ramon d'Urgel i pl. de Pompeu Fabra.

A la 1 del migdia, a la Font del Covilar, dues Sardanes amb la cobla La Principal d'Olot.

A 3/4 de 2 del migdia, Dinar Popular a la Font del Covilar.

A continuació, dues Sardanes amb la cobla La Principal d'Olot.

Després de dinar, la xaranga musical l'Embolc baixarà i anirà pels carrers i places de la vila, fins a 2/4 de 7 de la tarda.

A les 7 del vespre, davant el Camp Municipal d'Esports, inici de La Bogeria.

Itinerari: pl. Clavé, Sant Pol, Beat Miró, Tints, Jussà, Corriols, Nobles Gironella, Mestre Nunó, pl. Abadia, Abatlsalguer, Major i pl. Major.

A 2/4 de 9 del vespre, a la plaça Major, Sardana Llarga amb la cobla La Principal d'Olot.

A 2/4 de 10 del vespre, al Pont Vell, Castell de Focs

NOTES

SARDANES

En cas de pluja es faran sota les voltes de la plaça Major

BALL AL PAVELLÓ

Dissabte 5 €

BALL I ACTIVITATS A LA CARPA DE CAN CREHUET

"Djs" Dissabte 5 €. La resta de dies l'entrada al ball de la carpa serà gratuïta

TEATRE "MODA ÍNTIMA"

Taller de Teatre la Teranyina de Ripoll. Preu entrada 10 €. Venda d'entrades al Teatre Centre el dissabte de 1 a 2 del migdia i una hora abans de la funció.

Il·lustració de Joaquim Renart (1918) d'un personatge popular de Sant Joan.

CONCERT DE FESTA MAJOR A LA CARPA DE CAN CREHUET

Preu entrada: 2 €

TERCER SOPAR DEL JOVENT DE SANT JOAN

Preu tiquet 20 €. Edat mínima 18 anys. Venda de tiquets fins el dia 9 de setembre a l'Oficina de Turisme, Bar Ca la Natí i Bar Metropolitan

DINAR A LA FONT DEL COVILAR

Preu del tiquet 10 €. Venda de tiquets a l'oficina de turisme

INSCRIPCIONS PEL CAMPIONAT DE BOTIFARRA

A l'oficina de turisme. Preu per parella 20 euros. Premis importants per als primers classificats.

FIDELITAT (F)

enguany volem fer aparèixer un nou concepte per a la gent que participa de la festa: Es donarà una targeta a la gent que vingui a l'enfilada i si el porta a tots els actes marcats amb la F se li farà una marca d'assistència. La persona que tingui tota la targeta marcada podrà gaudir de sopar i ball gratuït per la festa de la castanyada, que enguany vol tornar a reactivar la comissió de festes.

GOTS

Una altra novetat aquest any és l'aparició de gots de plàstic, per evitar vidres trencats pels camers. Els gots es vendran a tots els bars col·laboradors i a la barra de la comissió de festes. Cada got valdrà 1 euro. En el moment de la compra es donarà també un tiquet. Si es retorna el got i el tiquet es podrà recuperar l'heu. Per a retornar els diners només es podrà fer a la barra de la comissió de festes.

Del 3 al 11 de setembre EXPOSICIÓ DIBUIXOS PORTADA PROGRAMA COMISSIÓ DE FESTES

LLOC: Baixos de l'Ajuntament ORGANITZA Comissió Municipal de Festes

DEL DIA 4 AL 25 DE SETEMBRE EXPOSICIÓ 25è ANIVERSARI DELS GEGANTS DE SANT JOAN

INAUGURACIÓ: Diumenge 4 de setembre a 2/4 d'1 del migdia
HORARI: de 10 a 14 i de 16 a 19
El dissabte i diumenge de la Festa Major: de 10 a 14 i de 17 a 20
LLOC: Palau de l'Abadia ORGANITZA: GEGANTERS I GRALLERS DE SANT JOAN

Dies 11 i 12 de Setembre
EXPOSICIÓ DE BONSAI I SUISEKI
HORARI: de 10 a 14 i de 16 a 19
LLOC: Claustre del Monestir ORGANITZA: Associació Garrotxina Amics del Bonsai

Del 9 al 13 de setembre EXPOSICIÓ PEDRES VIVES Treball de la pedra

INAUGURACIÓ Divendres dia 9 a les 19.30, es regalarà una senyera a tots els assistents
HORARI: Dissabte 12.00 - 13.30 - 17.30 - 19.00
Diumenge 12.00 - 13.30 17.30 - 19.00
Dilluns 12.00 - 13.30
Dimarts 12.00 - 13.30
LLOC: Local d'ERC ORGANITZA: Secció local d'ERC

No és pas savi

QUI SAP

moltes

coses

sinó qui sap coses útils

ÈSQUIL D'LEUSIS

Coordinació i redacció:

Guifré Miquel

Marcel Miquel

Comentaris, suggeriments, errors, més dades?
Escriu-nos a programadefestamajor@hotmail.com

Edició:

AJUNTAMENT DE
LA BARONAL VILA
DE SANT JOAN DE
LES ABADESSES

Disseny gràfic: Jordi Canelles
Impressió: Imprenta Baronal

